

Nr 2

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1957/58 under andra huvudtiteln, avseende anslagen inom justitiedepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner m. m.

(3:e avd.)

Justitiedepartementet m. m.

1:o) **Avlöningar till statsråden utan departement m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under andra huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementets ärenden för den 3 januari 1957) framlagda förslag, vilket innebär inrättandet av en ny kontoristtjänst och en höjning av posten till rörligt tillägg med 9 000 kronor till följd av 1956 års lönehöjning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande stat för avlöningar till statsråden utan departement m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Stat

1. Avlöningar till statsråden utan departement, <i>förslagsvis</i>	188 500
2. Lönefyllnad åt statsministern	6 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	176 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	40 400
	<hr/>
	Summa kronor 411 500

b) till *Avlöningar till statsråden utan departement m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 411 500 kronor.

2:o) **Justitiedepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 2—4) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för justitiedepartementet, som föranledes av vad departementschefen

anfört, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för justitiedepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58, dels ock till Justitiedepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 423 200 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 155 800 kronor.

En vid 1955 års riksdag inrättad byråchefstjänst i Cs 13 för handläggning av nådeärenden anses icke böra vara förenad med pensionsrätt och föreslås därför placerad i Cr 13.

För handläggning av organisationsfrågor inom domstolsväsendet m. m. — närmast beredningen av statens organisationsnämnds utredning rörande administrativa verksamhetsformer vid de statliga domstolarna och genomförandet av de omfattande administrativa åtgärder som torde föranledas därav — har Kungl. Maj:t genom beslut den 21 december 1956 förordnat en tjänsteman att från och med den 1 januari 1957 och tills vidare bestrida på kansliråd ankommande göromål. Beslutet föranleder en höjning av anslaget med 30 000 kronor.

För tillfällig förstärkning av biträdeshjälpen å departementets lagbyråer erfordras en uppräknig av icke-ordinarieposten med 8 000 kronor.

I enlighet med vad chefen för finansdepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor uppföres under anslaget en särskild post för ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft. Posten anses lämpligen böra upptagas med 180 000 kronor.

Slutligen ökar medelsbehovet under anslaget automatiskt med 49 400 kronor huvudsakligen till följd av 1956 års lönehöjning.

I personalförteckningen för justitiedepartementet ökas antalet byråchefer i Cr 13 från 1 till 2 samt antalet kontorsbiträden från 11 till 14, varjämte byråchefen i Cs 13 utgår.

Utskottet har i sitt utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om sättet för bestridande av kostnader för experter och tillfällig arbetskraft.

Mot Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag har utskottet inte funnit anledning till annan erinran än att den förordade löneställningen för ifrågavarande byråchefstjänst av lönetekniska skäl bör få gälla räknat från och med den 1 januari 1957.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för justitiedepartementet, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över justitiedepartementets ärenden för den 3 januari 1957;

b) fastställa följande avlöningsstat för justitiedepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i> ..	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	567 700
3. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	180 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	358 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	279 800
	<hr/>
	Summa kronor 1 423 200

c) till *Justitiedepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 423 200 kronor.

3:o) *Justitiedepartementet*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 4 och 5), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiedepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 175 100 kronor.

4:o) *Justitiedepartementet*: *Svensk författningssamling*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 5), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiedepartementet*: *Svensk författningssamling* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

5:o) *Lagberedningen*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 5 och 6), vilket innebär en minskning av anslaget med 21 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lagberedningen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 159 700 kronor.

6:o) *Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 6), vilket innebär en ökning av anslaget med 5 000 kronor med hänsyn till avsedd uppräknig av tryckfrihetsombudens arvoden, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 25 500 kronor.

Justitiekanslersämbetet och riksåklagarämbetet

7:o) **Justitiekanslersämbetet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 7), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 36 200 kronor med hänsyn till behovet av extra arbetskraft och 1956 års lönehöjning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för justitiekanslersämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	125 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	89 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 500

Summa kronor 252 200

b) till *Justitiekanslersämbetet: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 252 200 kronor.

8:o) **Justitiekanslersämbetet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 7 och 8), vilket innebär en med 2 000 kronor ökad medelsanvisning till reseersättning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiekanslersämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 16 600 kronor.

9:o) **Riksåklagarämbetet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 8—10), vilket innebär en ökning av anslaget med 13 200 kronor på grund av behovet av extra föredragande och 1956 års lönehöjning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för riksåklagarämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	157 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .	54 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	53 300

Summa kronor 265 100

b) till *Riksåklagarämbetet: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 265 100 kronor.

10:o) **Riksåklagarämbetet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 10), vilket innebär en ökad medelsanvisning till övriga expenser med 1 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till **Riksåklagarämbetet: Omkostnader** för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 25 100 kronor.

Domstolarna

Departementschefen erinrar om att de allmänna domstolarna, alltsedan rättegångsreformen genomfördes år 1948, varit provisoriskt organiserade i avbidan på erfarenheter om det nya systemets verkningar. Endast sådana ändringar i organisationen vidtogs som var föranledda av det nya förfarandet och som, såvitt man kunde beräkna, motsvarade ett stadigvarande behov. Domstolarnas personalorganisation kan därför betecknas som en försöksorganisation.

Då numera den nya rättegångsbalken tillämpats så länge att det föreligger bättre betingelser för att taga ställning till domstolarnas behov av personal för dömande uppgifter, har det uppdragits åt 1955 års domarutredning att närmare överväga denna fråga. I direktiven för utredningen har även framhållits att det enligt vidtagna undersökningar under de senaste åren uppkommit en betydligt ökad arbetsbelastning för den dömande personalen och att det har varit ofrånkomligt att möta behovet av personalförstärkning genom omedelbara åtgärder, som i huvudsak fått provisorisk karaktär. En översyn av personalorganisationen ansågs därför angelägen. Utredningen har helt nyligen färdigställt ett betänkande, vari vissa begränsade spörsmål rörande den dömande personalen behandlas. Den allmänna översynen av personalorganisationen är ännu under arbete i kommittén. Departementschefen berör i fortsättningen arbetsläget vid domstolarna och anför följande.

Vid min anmälan av huvudtiteln för budgetåren 1955/56 (s. 13—15) och 1956/57 (s. 12—14) har jag redovisat resultatet av de undersökningar som gjorts inom justitiedepartementet rörande domstolarnas arbetsförhållanden under åren 1950—1954 och första halvåret 1955. I samband därmed framhöll jag att den bild av arbetsläget vid domstolarna som förelåg visade en kraftig tillströmning av mål de senaste åren. Den komplettering av statistiken för hela år 1955 och första halvåret 1956, som nu företagits, ger vid handen att arbetsmängden vid domstolarna alltjämt stiger. Detta gäller främst häradsrätterna, där antalet inkomna mål under första halvåret, efter en viss avmattning år 1955, åter stegrats. Det är särskilt av vikt att lägga märke till uppgiften om antalet balanserade mål vid årets utgång; denna uppgift visar en fortlöpande ökning under en följd av år. Från utgången av år 1950 till utgången av år 1955 har antalet balanserade allmänna mål vid häradsrätterna stigit från 4 800 till 9 600 eller sålunda fördubblats. Betydelsefull är också uppgiften om antalet inkomna expropriationsmål och antalet balanserade sådana mål. Uttryckt i absoluta tal är antalet sådana mål icke stort, men dessa mål kan ofta vara komplicerade och därför i förhållandevis hög grad påverka arbetsläget. Det stigande antalet inskrivnings-

ärenden har självfallet betydelse, då man bedömer arbetsförhållandena i domsagorna. Vid hovrätterna har den sedan en följd av år märkbara ökningen av antalet inkomna mål fortsatt även under år 1955. Uppgifter om arbetsläget i hovrätterna under de tre första kvartalen 1956 utvisar emellertid, vid jämförelse med motsvarande i 1955 års statsverksproposition publicerade uppgifter för år 1954, stegrade balanser särskilt i Svea hovrätt och hovrätten för Västra Sverige. Man har också anledning vänta sig att en ökad tillströmning av mål till underrätterna efter någon tid ger sig till känna såsom en ökning också av antalet inkomna mål i hovrätt. Såsom jag tidigare framhållit kan det för ett bedömande av arbetsförhållandena i hovrätterna vara av betydelse att beakta uppgifter om antalet huvudförhandlingar som pågått två eller flera dagar i följd. Dessa uppgifter, som kan vara en mätare på antalet särskilt stora mål, utvisade 84 sådana huvudförhandlingar de tre första kvartalen 1954, 130 motsvarande tid år 1955 och 99 motsvarande tid år 1956. Vid högsta domstolen föreligger en fortsatt ökning både av antalet inkomna och av antalet balanserade mål.

Enligt departementschefen inverkar den stigande arbetsmängden i domstolarna icke blott på behovet av domare utan ställer också ökade krav på övrig personal, nämligen tingsnotarier och biträden i domsagorna samt administrativ och biträdande personal i hovrätter och nedre justitierevisionen. Frågor som berör dessa personalgrupper har utretts av statens organisationsnämnd; resultatet av utredningen redovisas i en i mars 1956 framlagd rapport rörande administrativa verksamhetsformer vid de statliga domstolarna (rapport II). I denna rapport behandlar organisationsnämnden — som enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande bedrivit försöksverksamhet vid vissa domsagor och hovrätter och även samrätt med 1951 års rättegångskommitté — föreliggande möjligheter till rationalisering både från mera allmänna utgångspunkter och för vissa enskilda grupper av göromål. Vidare behandlas spörsmål rörande arbetsfördelning och personalorganisation m. m., varjämte nämnden utarbetat och vid sin rapport fogat en omfattande formulärsamling.

Organisationsnämndens utredning har remissbehandlats och i samband därmed har hovrätterna och nedre justitierevisionen, i syfte att möjliggöra ett ställningstagande, framställt anslagsäskanden. Då emellertid organisationsnämndens rapport och de inkomna remissvaren är omfattande och berör ett stort antal, delvis omstridda detaljer i förfarandet vid domstolarna, synes det av praktiska skäl lämpligt att dröja med ett slutligt ställningstagande till den föreslagna rationaliseringen och dess återverkan på personalorganisationen. En rationalisering, som berör ett otal arbetsmoment, kräver någon övergångstid, och det kan därför icke vara tillrådligt att i fråga om personalbehovet dra konsekvenserna av rationaliseringen förrän denna kommit i gång. Med hänsyn till dessa förhållanden är departementschefen icke beredd att redan nu ta slutlig ställning till organisationsnämndens personalberäkningar och de i anledning därav från hovrätterna och nedre justitierevisionen inkomna anslagsäskandena. Uppkomna behov av personalförstärkning inom de områden som beröres av utredningen torde för närvarande få tillgodoses genom provisoriska åtgärder. Det är departementschefens avsikt att

låta slutföra departementsbehandlingen av organisationsnämndens förslag i övrigt samt föreslå att dess principiella innebörd redovisas för årets riksdag i samband med att genom särskild proposition förslag framlägges till de lagändringar som kan visa sig vara behövliga. Med hänsyn härtill anses nu endast böra upptagas begäran om anslag till kontorsmaskiner, blanketter m. m., som kan bli erforderliga för genomförande av rationaliseringen.

11:o) **Högsta domstolen m. m.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 17—20) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, vilka angivits av departementschefen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas under budgetåret 1957/58, dels ock till Högsta domstolen m. m.: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 007 000 kronor.

Anslaget, som avser avlöningar till såväl högsta domstolens ledamöter som befattningshavare vid nedre justitierevisionen, är i gällande riksstat uppfört med 2 783 800 kronor.

Departementschefen tillstyrker uppflyttning av en revisionssekreterartjänst i Ca 33 till Ca 37, avsedd för ytterligare en specialföredragande i skiftesmål.

Med hänsyn till arbetsutvecklingen i nedre revisionen föreslås att medel beräknas för ytterligare tre extra revisionssekreterare. Departementschefen finner det likaså motiverat att utöka nedre revisionens skrivpersonal och föreslår en förstärkning med två biträden för skriv- och kontorsgöromål. Vad sålunda föreslagits föranleder en uppräknig av anslaget med 100 500 kronor. Detta bör emellertid till följd av 1956 års lönehöjning uppräknas med ytterligare 122 700 kronor. Sammanlagt uppgår alltså anslagsökningen till 223 200 kronor.

I personalförteckningen ökas antalet revisionssekreterare i Ca 37 med en till 11 och minskas antalet revisionssekreterare i Ca 33 med en till 16. Vidare föreslås att en å övergångsstat uppförd revisionssekreterartjänst i Ca 37 utgår.

Utskottet. Som framgår av den inledande översikt, som departementschefen lämnat rörande domstolarna, ingår i 1955 års domarutrednings uppdrag att verkställa en allmän översyn av personalorganisationen för den dömande personalen. Utredningen har emellertid ännu inte hunnit framlägga några därpå grundade förslag. Behovet av övrig personal vid domstolarna har utretts av statens organisationsnämnd, som i mars 1956 redovisat resultatet av sina undersökningar i en rapport rörande administrativa verksamhetsformer vid de statliga domstolarna. Då nämndens rapport och de avgivna remissvaren är omfattande och berör ett stort antal, delvis omstridda

detaljer i förfarandet vid domstolarna, har departementschefen icke ansett sig nu kunna ta slutlig ställning till nämndens personalberäkningar och de i anledning därav framlagda förslagen till anslagsäskanden från hovrätterna och nedre justitierevisionen. Med hänsyn till det anförda synes, såsom departementschefen framhållit, den alltjämt stigande arbetsmängden vid domstolarna tillsvidare böra mötas med personalförstärkningar av i huvudsak provisorisk natur.

För högsta domstolens vidkommande tillstyrker utskottet, att nedre justitierevisionen i enlighet med departementschefens förslag tillföres ytterligare tre extra revisionssekreterare. Utskottet biträder jämväl i övrigt vad departementschefen föreslagit vid anmälan av förevarande anslag.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, som angivits av departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1957;

b) fastställa följande avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas under budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 929 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	380 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	693 600

Summa kronor 3 007 000

c) till *Högsta domstolen m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 007 000 kronor.

12:o) **Högsta domstolen m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 20 och 21), vilket innebär en ökad medelsanvisning med 26 000 kronor till expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Högsta domstolen m. m.*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 251 500 kronor.

13:o) **Regeringsrätten: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 21 och 22), vilket innebär en ökning av anslaget med 59 500 kronor med hänsyn till den tillfälliga utökningen av antalet regeringsråd samt till 1956 års lönehöjning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för regeringsrätten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	582 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	17 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	137 400
	<hr/>
	Summa kronor 737 200

b) till *Regeringsrätten*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 737 200 kronor.

14:o) *Regeringsrätten*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 22), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 5 000 kronor för reparationer av vissa inventarier m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Regeringsrätten*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

15:o) *Regeringsrätten*: *Regeringsrättens årsbok*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 22), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Regeringsrätten*: *Regeringsrättens årsbok* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

16:o) *Hovrätterna*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 22—30) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i hovrätternas personalförteckning, vilka föreslagits av departementschefen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1957/58, dels ock till *Hovrätterna*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 7 490 800 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 7 054 100 kronor.

Departementschefen förordar, att en av nuvarande två extra avdelningar vid Svea hovrätt överföres till ordinarie stat. Vid ordinariesättning av den första extra avdelningen i Svea hovrätt bör beaktas hur denna tillkommit. Däröfver hänvisas till redogörelse i 1954 års statsverksproposition (s. 18 och

28). Genom särskilda beslut för tiden den 1 oktober 1952—den 30 juni 1954 medgav Kungl. Maj:t en förstärkning med tre ledamöter av arbetskrafterna vid en av hovrättens allmänna avdelningar, varigenom hovrätten under nämnda tid bereddes möjlighet att med anlitan av två utav de till hovrättens förfogande ständigt stående extra ledamöterna inrätta en extra avdelning. Vid bestämmandet av anslaget för budgetåret 1954/55 ställdes medel till förfogande för att täcka kostnaden för tre extra ledamöter, beräknade såsom tre fiskalslöner jämte vikariatsersättningar, samt ersättningar enligt fastställda grunder åt två hovrättsråd, förordnade såsom ordförande respektive vice ordförande på en extra avdelning. Med dessa medel och med anlitan av de två nyssnämnda ständiga extra ledamöterna inrättades en extra avdelning om fem ledamöter från ingången av budgetåret 1954/55. Vid inrättandet underströks avdelningens alltjämt provisoriska karaktär.

En ny ordinarie avdelning bör enligt departementschefen organiseras på samma sätt som hovrättens övriga ordinarie avdelningar. I enlighet med de grunder som fastställts vid 1947 års riksdag bör alltså medel beräknas till en lagman och till två hovrättsråd, som kan beräknas uppehålla sina ämbeten och av vilka den ene erhåller arvode såsom vice ordförande. Vidare bör medel beräknas till två assessorer, som beräknas upprätthålla två hovrättsrådsämbeten, samt till erforderlig fiskals- och biträdespersonal. Från kostnaderna för denna organisation bör avräknas de medel som alltsedan 1954 års riksdag anvisats för den provisoriska avdelningen. Merkostnaden för den nya ordinarie avdelningen uppgår i enlighet med det anförda till 155 000 kronor.

Av övriga förslag till personalförstärkningar tillstyrker departementschefen inrättande av en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål för skötsel av telefonväxel m. m. inom vattenöverdomstolens nyinredda lokaler.

Hovrätternas andra yrkanden om personalförstärkningar anses, såsom departementschefen inledningsvis anført, få tillgodoses genom provisoriska åtgärder. Kungl. Maj:t bör som hittills äga befogenhet att, då det visar sig oundgängligt, vidtaga förstärkningar av hovrätternas ledamotsorganisation.

Två kansliskrivartjänster i Cg 15 vid Svea hovrätt föreslås placerade i Ce 15, och en expeditionsvaktstjänst i Ce 10 vid hovrätten över Skåne och Blekinge föreslås ordinariesatt.

De merkostnader som föranledes av nu angivna förslag uppgår till 10 400 kronor.

Till följd av automatiska utgiftsförändringar (ändrad löneställning för vattenöverdomstolens personal m. m. samt 1956 års lönehöjning) uppräknas anslaget med 271 300 kronor.

Anslaget föreslås sålunda höjt med 436 700 kronor.

I personalförteckningen föreslås för Svea hovrätt tillkomma 1 lagman Co 15, 4 hovrättsråd Ca 37, 1 kansliskrivare Ca 15, 2 assessorer Ce 33 samt 2 fiskaler Ce 27. Antalet kontorsbiträden för hovrätten för Västra Sverige minskas från 3 till 2.

Utskottet. Departementschefens förslag om överförande av den ena extra avdelningen vid Svea hovrätt till ordinarie stat överensstämmer med vad utskottet uttalade i denna fråga vid förra årets riksdag. I sistnämnda sammanhang framförde utskottet även tanken på att genom en omreglering av hovrätternas domsområden minska arbetsbördan för Svea hovrätt. Utskottet, som vill erinra härom, förutsätter att inrättandet av den föreslagna ordinarie avdelningen vid hovrätten icke hindrar att en sådan omreglering kan genomföras framdeles.

Såsom departementschefen anført torde hovrätternas behov av personalförstärkningar i övrigt i nuvarande läge böra tillgodoses genom provisoriska åtgärder. Utskottet tillstyrker i sådant syfte, att Kungl. Maj:t erhåller befogenhet att liksom hittills vidtaga de förstärkningar av hovrätternas ledamotsorganisation, som befinner sig oundgängliga.

Under återopande härav och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i övrigt anført och föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i hovrätternas personalförteckning, vilka angivits av departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1957;

b) fastställa följande avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 724 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	45 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 114 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 605 800
<u>Summa kronor</u>	7 490 800

c) till *Hovrätterna: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 7 490 800 kronor.

17:o) **Hovrätterna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 30—32), vilket innebär en ökning av anslaget med 38 100 kronor huvudsakligen till expensutgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Hovrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 808 000 kronor.

18:o) **Häradsrätterna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 32—40) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i häradsrätternas personalförteckning, vilka föreslagits av departementschefen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för häradsrätterna att tillämpas under budgetåret 1957/58, dels ock till Häradsrätterna: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 16 910 700 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 15 670 600 kronor.

Genom beslut den 21 december 1956 har Kungl. Maj:t, med stöd av 2 § lagen den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende, förordnat, att rådhusrätten i Köping skall upphöra från och med den 1 januari 1958 och staden från och med samma dag i judiciellt avseende förenas med Västmanlands västra domsaga samt Åkerbo och Skinnskattebergs tingslag. Vid sådant förhållande anses redan nu ställning böra tagas till personalbehovet i den utökade domsagan. Departementschefen förordar, att denna förstärkes med en befattning som tingsdomare i Ca 37 i utbyte mot en tingssekreterartjänst samt att den icke dömande personalen utökas med en tingsnotarie, ett kanslibitråde i Ca 11 samt ett biträde i befordringsgången. Till häradshövdingen föreslås utgå höjd avlöningsförstärkning (lönegrupp III—V).

Då delningen av Södertörns domsaga förutsatts äga rum från och med den 1 januari 1958, bör för den nya Svartlösa domsaga inrättas en tjänst som häradshövding. Den nya domsagan bör hänföras till lönegrupp V. Med hänsyn till att biträdesorganisationen i den odelade domsagan icke kommer att kunna förslå för de båda deldomsagorna anses vidare två kanslibiträdetsjänster i Ce 11 böra tillföras den nya domsagan.

För att fortsättningsvis bereda Kungl. Maj:t vissa möjligheter att — då så på grund av stads förening med domsaga eller annat särskilt förhållande finnes skäligt — besluta om höjd lönegruppering för domsaga bör Kungl. Maj:t erhålla riksdagens bemyndigande att, utöver vad för närvarande gäller, uppflytta högst två domsagor till närmast högre lönegrupp.

Beträffande hovrätternas övriga yrkanden om personalförstärkningar vid domsagorna hänvisar departementschefen till vad han yttrat i inledningen till sitt anförande rörande domstolarna. Med hänsyn till de utredningar som pågår och till det ställningstagande till organisationsnämndens förslag som erfordras är det enligt hans mening för närvarande icke möjligt att bilda sig en säker uppfattning om en lämplig framtida fast organisation av domstolarna i olika instanser. Arbetsituationen vid domsagorna är emellertid mycket ansträngd. Organisationsnämndens utredning, som bygger på noggrannare undersökningar än tidigare, har nu klarlagt, att det föreligger ett betydande underskott av tingsnotarier och biträden i domsagorna. Härtill kommer att arbetsmängden fortsatt att öka efter utgången av år 1955, till vilken tidpunkt organisationsnämndens beräkningar hänför sig. Tydligt är att det finns ett underskott även av biträdande domarpersonal; frågan här-

om ingår i 1955 års domarutrednings uppdrag. Å andra sidan kan man vänta att rationaliseringen, vilken bör igångsättas så snart statsmakterna hunnit taga ställning till organisationsnämndens förslag, kommer att medföra en lättnad efter hand; det bör dock beaktas att själva övergången till ett nytt arbetssätt ställer krav på personalen den första tiden. På grund av de förhållanden som alltså nu föreligger anser departementschefen det vara nödvändigt att bereda domsagorna en förstärkning både av den biträdande domarpersonalen och av notarier och biträden genom att höja medelsreserven och förordar, att denna — i avbidan på domarutredningens betänkande och genomförande av den av organisationsnämnden föreslagna rationaliseringen — uppräknas med 600 000 kronor.

Ett biträde för skriv- och kontorsgöromål föreslås få anställas såsom skrivhjälp till fastighetsbokuppläggare i Falu domsaga.

De i det föregående föreslagna åtgärderna medför en kostnadsökning av 670 600 kronor.

Medelsbehovet under anslaget ökar vidare automatiskt med 569 500 kronor, huvudsakligen till följd av 1956 års lönehöjning.

Anslaget föreslås sålunda höjt med 1 240 100 kronor.

I personalförteckningen ökas antalet häradshövdingar i Co 14 från 117 till 118, antalet tingsdomare i Ca 37 från 24 till 25, antalet kanslibiträden från 77 till 78, varjämte antalet kontorsbiträden minskas från 85 till 72 samt antalet tingssekreterare i högst Ce 27 från 37 till 36.

Utskottet. Av uppgifter, som lämnats i propositionen rörande resultatet av organisationsnämndens undersökningar, framgår å ena sidan att ett betydande underskott föreligger på tingsnotarier och biträden i domsagorna men å andra sidan att kostnaderna för personalökningen till mycket stor del skulle kunna mötas genom rationaliseringsåtgärder. Enligt en av nämnden gjord överslagsberäkning uppskattas sålunda rationaliseringen, sedan den genomförts, motsvara en årlig personalkostnad av omkring 600 000—650 000 kronor eller i stort sett samma belopp, varmed departementschefen föreslagit, att medelsreserven under anslaget skall höjas för nästa budgetår för att tillgodose det föreliggande behovet av förstärkning av den biträdande domarpersonalen samt notarier och biträden. Utskottet har under rådande förhållanden funnit sig böra tillstyrka sistnämnda förslag men har samtidigt genom de anförda uppgifterna velat understryka angelägenheten av att det ytterligare utredningsarbete, som erfordras för att slutlig ställning skall kunna tas till organisationsnämndens förslag, bedrivs med all möjlig skyndsamt.

Under återopande härav får utskottet, som i övrigt inte funnit anledning till särskilt uttalande i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i häradsrätternas personalförteckning, som angivits av departe-

mentschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartements-
ärenden för den 3 januari 1957;

b) fastställa följande avlöningsstat för häradsrätterna att
tillämpas under budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags- vis</i>	6 816 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>för- slagsvis</i>	6 425 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 663 000
<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/>	
Summa kronor	16 910 700

c) till *Häradsrätterna: Avlöningar* för budgetåret 1957/58
anvisa ett förslagsanslag av 16 910 700 kronor.

19:o) **Häradsrätterna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag
(punkt 19, s. 40—42), vilket innebär en med 73 200 kronor ökad medelsan-
visning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Omkostnader* för
budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 044 400
kronor.

20:o) **Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän.** Kungl. Maj:t har
(punkt 20, s. 42 och 43) föreslagit riksdagen att till *Häradsrätterna: Ersätt-
ningar till nämndemän* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av
2 700 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 200 000 kronor.

Enligt beslut av 1953 års riksdag äger nämndemännen vid häradsrätter-
na från och med den 1 juli 1953 utöver resekostnadsersättning och trakta-
mente, uppbära särskilt dagarvode å 20 kronor för varje förrättningsdag.

Såsom uttalades i 1953 års statsverksproposition vid framläggande av för-
slaget till arvode till nämndemän bör gottgörelse för nämndemansuppdra-
get bestämmas så, att den icke förändrar nämndemansuppdragets karaktär
av ett heders- och förtroendeuppdrag. Samtidigt är det angeläget att näm-
ndemännen icke nödgas att för fullgörande av sitt uppdrag vidkännas sådana
kostnader, att valet av nämndemän i realiteten begränsas till sådana perso-
ner som äger ekonomiska förutsättningar att mottaga uppdraget. Dessa syn-
punkter har också framhållits i statsutskottets av riksdagen godkända utlå-
tande 1956: 2.

Med beaktande av dessa riktlinjer för ersättningens avvägning har departementschefen funnit motiverat att föreslå en höjning av dagarvodet från 20 till 30 kronor för varje sammanträdesdag. Däremot är departementschefen ej beredd att föreslå ändring av de föreskrifter i övrigt efter vilka ersättning utgår. Det torde vid bifall till förslaget få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga bestämmelser i frågan.

Vad angår statsverkets kostnader för den föreslagna arvodeshöjningen låter dessa sig icke på förhand mera noggrant beräknas. En preliminär uppskattning har emellertid givits vid handen, att merkostnaden kan uppgå till i runt tal 400 000 kronor. Härutöver föreslås anslaget uppräknat med 100 000 kronor med hänsyn till belastningen under senaste budgetår. Anslaget upptages därför till 2 700 000 kronor.

Utskottet, som i tidigare sammanhang förordat en höjning av ersättningarna till nämndemännen, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

21:o) **Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 43), vilket innebär en uppräkningsanslag av 20 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

22:o) **Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 43), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

23:o) **Vattendomstolarna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 23, s. 44—59) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vattendomstolarnas personalförteckning, vilka föreslagits av departementschefen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för vattendomstolarna, att tillämpas under budgetåret 1957/58, dels ock till Vattendomstolarna: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 306 500 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 748 000 kronor.

Riksdagen har i anledning av ett utlåtande av riksdagens revisorer anhallit, att Kungl. Maj:t måtte underställa 1957 års riksdag förslag om ytterligare personalförstärkning vid Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar. Enligt den av utredningsmannen framlagda promemorian föreligger en besvärande arbetsbalans vid dessa domstolar. Utöver de mål som redan är anhängiga väntas nya mål inkomma i en sådan omfattning, att det är omöjligt att medhinna domstolsbehandlingen inom tid, som är önskvärd med hänsyn till rättssäkerheten och parternas intressen. Särskilt betänkligt är att en försening av domstolsbehandlingen fördröjer den för folkförsörjningen angelägna utbyggnaden av vattenkraften.

Den fortsatta utredningen har alltså ytterligare bestyrkt angelägenheten av den upprustning riksdagen begärt, och departementschefen ansluter sig därför till den uppfattningen att i fråga om dessa två domstolar en omedelbar personalförstärkning bör vidtagas. Såsom utredningsmannen föreslagit bör denna avse 3 vattenrättsdomare och 5 ingenjörer jämte biträdespersonal. Departementschefen anser sig för närvarande icke beredd föreslå att medel ställes till förfogande för ytterligare tillfällig förstärkning.

Utredningsmannen har föreslagit en förstärkning också av Österbygdens vattendomstol. Enligt vad utredningen givit vid handen synes arbetsläget vid denna domstol icke vara sådant att en omedelbar förstärkning är oundgängligen nödvändig; utredningens förslag bygger på ett bedömande av den väntade arbetsmängden under det kommande året. Utredningsmannen har sålunda ansett att arbetsläget påkallar åtgärder redan omkring mitten av år 1957. Enligt departementschefens mening bör man emellertid, då det gäller Österbygdens vattendomstol, för närvarande ställa sig avvaktande och alltså icke vidtaga någon förstärkning, förrän det klart framgår att en sådan är nödvändig.

I några remissyttranden har föreslagits att en ny vattendomstol skall inrättas i Luleå eller att en avdelning av Norrbygdens vattendomstol skall placeras i Luleå. Dessa förslag har departementschefen icke ansett sig böra förorda.

Departementschefen tillstyrker alltså, att vid Norrbygdens vattendomstol nyinrättas befattningar för 2 vattenrättsdomare, 3 vattenrättsingenjörer (1 vattenbyggnadsteknisk och 2 agrikulturtekniska), 1 biträdande vattenrättssekreterare, 1 kanslist och 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Likaledes biträder departementschefen utredningsmannens förslag om inrättande vid Mellanbygdens vattendomstol av befattningar för 1 vattenrättsdomare, 2 vattenrättsingenjörer (1 vattenbyggnadsteknisk och 1 agrikulturteknisk), 1 biträdande vattenrättssekreterare, 1 kanslist och 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Domar- och ingenjörstjänsterna anses, åtminstone till en början, böra uppföras såsom extra ordinarie i lönegraden Cs 14 med en avlöningsförstärkning av 3 756 respektive 2 400 kronor. Befattningarna för vattenrättssekreterare och kanslist föreslås placerade i Cg 27, respektive Cg 19.

Yrkandet om tjänsteförändringar för de tre biträdande vattenrättsdomarna i Österbygdens, Söderbygdens och Västerbygdens vattendomstolar kan departementschefen icke tillstyrka.

Med anledning av riksdagens beslut angående lönegradsplacering m. m. för viss personal vid vattenöverdomstolen och vattendomstolorna föreslås vidare anslaget till följd av ändrad lönesättning för vattenrättsingenjör uppräknat med 52 200 kronor.

Därjämte förordas att arvudet till vattenrättsnämndeman bestämmas till 40 kronor. Kostnaderna härför kan uppskattas till 10 000 kronor.

De i det föregående föreslagna åtgärderna medför en kostnadsökning av 462 300 kronor.

Anslaget uppräknas vidare med 92 200 kronor huvudsakligen med anledning av 1956 års lönehöjning.

Slutligen anses anslaget böra ökas med 4 000 kronor på grund av att två vattenrättssekreterare i lönegrad Cg 30 med hänsyn till tjänstgöringstidens längd bör placeras i lönegrad Cg 32.

Anslaget uppräknas alltså med 558 500 kronor.

I personalförteckningen minskas antalet kontorsbiträden från 6 till 5, varjämte tillkommer 3 vattenrättsdomare i Cs 14 och 5 vattenrättsingenjörer i Cs 14.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Grym m. fl.* (I: 22) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson i Hedenäset m. fl.* (II: 20), i vilka har hemställts, att riksdagen, med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts förslag, måtte besluta, att Norrbygdens vattendomstol uppdelas på så sätt, att en självständig vattendomstol, med en uppsättning motsvarande den föreslagna förstärkningen, upprättas för i huvudsak Norrbottens län och stationeras till Luleå stad,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Eliasson* (I: 167) och den andra inom andra kammaren av herrar *Gezelius* och *Jansson* i Aspeboda (II: 201), i vilka har hemställts, att riksdagen måtte dels besluta den förstärkning av Österbygdens vattendomstol som föreslagits av den av chefen för justitiedepartementet tillkallade särskilde utredningsmannen, dels ock anvisa härför erforderliga medel,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Fröding* väckt motion (II: 161), vari har hemställts, att riksdagen måtte avslå den föreslagna höjningen av dagarvudet till vattenrättsnämndeman samt med 10 000 kronor sänka det under ifrågavarande punkt upptagna anslaget.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 20, II: 201 och II: 161.

Utskottet tillstyrker i likhet med departementschefen att Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar tillföres ytterligare personalförstärkningar i enlighet med utredningsmannens föreliggande förslag.

Beträffande det i motionerna I: 22 och II: 20 framställda förslaget om en uppdelning av Norrbygdens vattendomstol har utskottet inhämtat, att utredningsmannen även övervägt denna fråga utan att dock anse sig kunna framlägga förslag härom. Av den redogörelse, som utredningsmannen efter anmodan lämnat utskottet för sitt ställningstagande, innefattande synpunkter på storleken av domsområdet för en ny domstol, den lämpliga förläggningssorten, möjligheterna till personalrekrytering m. m., har utskottet bibringats uppfattningen att tillräckliga skäl icke kan anses föreligga för en uppdelning. Utskottet avstyrker därför motionerna.

Vad angår Österbygdens vattendomstol har utredningsmannen ansett, att åtgärder bör insättas omkring mitten av år 1957 om tre ur kraftförsörjningssynpunkt betydelsefulla större regleringsmål, vilka väntas inkomma till domstolen, skall kunna behandlas. Departementschefen har å sin sida ansett att någon förstärkning icke bör vidtas förrän det klart framgår att en sådan är nödvändig. Häremot har i motionerna I: 167 och II: 201 invänts, att förstärkning i allt fall erfordras från den 1 januari 1958. Enligt uppgifter, som utskottet inhämtat från vattenrättsdomaren i domstolen, har ifrågavarande mål ännu icke anhängiggjorts vid densamma, och någon bestämd tidpunkt härför har icke heller kunnat angivas. Vid sådant förhållande har utskottet icke ansett sig böra intaga annan ståndpunkt än departementschefen. Emellertid förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t med hänsyn till de stora värden, som de nämnda regleringsföretagen representerar, noga följer utvecklingen och, om så befinnes påkallat för att undvika dröjsmål med domstolsbehandlingen, vidtager åtgärder för att riksdagen skall kunna i särskild ordning besluta om erforderlig förstärkning. Utskottet förordar, att riksdagen i anledning av ifrågavarande motioner i skrivelse till Kungl. Maj:t ger tillkänna vad utskottet nu anfört.

Mot departementschefens förslag att dagarvodet till vattenrättsnämndeman skall höjas från 30 till 40 kronor har i motionen II: 161 invänts, att några sakliga skäl knappast kan andragas för att vattenrättsnämndemän skall åtnjuta högre dagarvode än häradsrätternas nämndemän. Som framgår av det föregående (punkt 20) har utskottet tillstyrkt att dagarvodet till sistnämnda nämndemän höjs från 20 till 30 kronor. Med anledning av vad motionären anfört får utskottet erinra, att då ersättning till vattenrättsnämndeman infördes år 1918 (prop. 129/1918) uttalades att avsikten därmed var att bereda gottgörelse för det med befattningen förenade besväret jämte tidsspillan och att arvodet följaktligen vore att anse som avlöning. Utskottet vill vidare erinra att dagarvode till häradsrätternas nämndemän infördes först så sent som 1953, varvid det bl. a. uttalades, att gottgörelse för nämndemansuppdraget borde bestämmas så, att den icke förändrade uppdragets karaktär av ett heders- och förtroendeuppdrag. Utan att närmare ingå på den principiella innebörden av de anförda motiveringarna anser utskottet, att uppdraget som vattenrättsnämndeman med hänsyn till dess mera specialbetonade karaktär och den större tid som i regel torde åtgå för

fullgörandet av uppdraget motiverar en högre ersättning. Utskottet avstyrker följaktligen motionen.

Under återopande av det anförda får utskottet, som även i övrigt tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

I. att motionerna I: 22 och II: 20 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 167 och II: 201 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anför;

III. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 161

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vattendomstolarnas personalförteckning, vilka angivits av departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1957;

b) fastställa följande avlöningsstat för vattendomstolarna att tillämpas under budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	843 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	50 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	923 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	489 300

Summa kronor 2 306 500

c) till *Vattendomstolarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 306 500 kronor.

24:o) *Vattendomstolarna*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 24, s. 59—62) föreslagit riksdagen att till *Vattendomstolarna*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 427 900 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 267 700 kronor.

Departementschefen föreslår en uppräknig av delposten till sjukvård med 2 500 kronor. Posten till reseersättningar uppräknas med 80 000 kronor. Vidare beräknas ett belopp av 20 000 kronor att enligt vattenöverdomstolens bestämmande användas till resekostnadsersättning och traktamente åt vattendomstolarnas personal vid bevisande av sådana utbildningskurser m. m., som provas på ett påtagligt sätt kunna tjäna vattendomstolarnas intressen. I enlighet med vattenöverdomstolens förslag uppräknas posten till bränsle, lyse och vatten med 2 700 kronor.

Till grund för vattenöverdomstolens beräkning av anslagsbehovet under

posten till övriga expenser har i väsentlig mån legat dess under avlöningsanslaget framförda förslag till personalorganisation vid vattendomstolarna. Såsom framgår av vad departementschefen anfört vid behandlingen av sistnämnda anslag har denne icke ansetts sig kunna biträda en utvidgning av organisationen i den omfattning vattenöverdomstolen föreslagit. Såsom en följd härav förordas, att medelsökningen under posten till övriga expenser begränsas till 79 000 kronor, varvid räknats med engångsutgifter till ett belopp av 44 000 kronor. Å andra sidan ingår i posten för innevarande budgetår en engångskostnad av 4 000 kronor, med vilket belopp anslaget minskas.

Anslaget ökas sålunda med 160 200 kronor.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Vattendomstolarna: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 427 900 kronor.

25:o) *Ljudupptagningsapparat*. Kungl. Maj:t har (punkt 25, s. 62) föreslagit riksdagen att till *Ljudupptagningsapparat* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Fröding* väckt motion (II:162) har hemställts, att riksdagen måtte avslå ifrågavarande anslagsyrkande.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet, som vill erinra om att ifrågavarande anslag är avsett att huvudsakligen tillgodose hovrätternas behov av ljudupptagningsapparat, anser icke att motionären anfört bärande skäl för sitt yrkande.

Under återopande härav får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II:162 till *Ljudupptagningsapparat* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

26:o) *Kostnader för genomförande av rationalisering vid domstolarna*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 62 och 63), vilket avser att möjliggöra anskaffande av vissa av statens organisationsnämnd förordade tekniska hjälpmedel för rationalisering och effektivisering av domstolsorganisationen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för genomförande av rationalisering vid domstolarna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

27:o) **Blanketter för domstolsväsendet.** Kungl. Maj:t har (punkt 27, s. 63) föreslagit riksdagen att till Blanketter för domstolsväsendet för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

Något anslag för ändamålet finnes icke uppfört i gällande riksstat.

Såsom ett led i de rationaliseringsåtgärder, som avses i näst föregående punkt, ingår att tryckning och distribution av domstolsblanketter skall centraliseras och icke såsom tidigare handhavas av dels justitiedepartementet och dels de enskilda domstolarna. Medelsbehovet för dessa ändamål uppskattas till 80 000 kronor, vilket belopp departementschefen föreslår skall anvisas under ett särskilt förslagsanslag å riksstaten.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda, att riksdagen må till *Blanketter för domstolsväsendet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

Rättegångsväsendet i allmänhet

28:o) **Ersättning åt domare, vittnen och parter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 64), vilket i fråga om medelsbehovet innebär en uppräknig av anslaget med 400 000 med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning åt domare, vittnen och parter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 300 000 kronor.

29:o) **Kostnader enligt lagen om fri rättegång.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 64), vilket innebär en med 200 000 ökad medelsanvisning med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader enligt lagen om fri rättegång* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 900 000 kronor.

30:o) **Understöd för utomprocessuell rättshjälp.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 65), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd för utomprocessuell rättshjälp* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

31:o) **Tornedalens rättshjälpsanstalt.** Kungl. Maj:t har (punkt 31, s. 65—68) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad stat för Tornedalens rättshjälpsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58, dels ock till Tornedalens rättshjälpsanstalt för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 65 400 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 54 000 kronor.

Departementschefen erinrar om att Tornedalens rättshjälpsanstalt tillkommit för att särskilt tillgodose behovet av rättshjälp åt den huvudsakligen finskspråkiga och avlägset boende befolkningen inom verksamhetsområdet. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört förordas uppflyttning av tjänsten som förste kansliskrivare i lönegrad 17 till kontorsskrivare i lönegrad 19. Departementschefen finner det vidare motiverat att en tjänst som kanslibitråde i Ce 11 inrättas i utbyte mot den tillfälliga arbetshjälp för vilken medel finnes anvisade under anslaget. Beträffande arvoden till styrelsens ledamöter föreslås att Kungl. Maj:t får besluta.

För ökade lönekostnader till tjänstemän, ersättningar till vikarier och annan extra arbetskraft, styrelsearvoden samt höjda löner till följd av år 1956 beslutad lönehöjning uppräknas posterna till icke-ordinarie personal och till rörligt tillägg med 6 200 kronor respektive 4 100 kronor. Posten till omkostnader föreslås med hänsyn till stegrade utgifter för reseersättningar, telefon m. m. höjd med 1 100 kronor.

Utskottet har i sitt utlåtande nr 14 tillstyrkt, att tjänsten som förste kansliskrivare i lönegrad 17 uppflyttas till kontorsskrivartjänst i lönegrad 19.

Utskottet har inte heller funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

- a) fastställa följande stat för Tornedalens rättshjälpsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Stat

A v l ö n i n g a r

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	42 400
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 900

O m k o s t n a d e r

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	11 100
---------------------------------------	--------

Summa kronor 65 400

- b) till *Tornedalens rättshjälpsanstalt* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 65 400 kronor.

32:o) Efterutbildning inom rättegångsväsendet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 69), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Efterutbildning inom rättegångsväsendet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

Fångvården m. m.

Departementschefen erinrar inledningsvis om det omfattande nybyggnads- och reformarbetet inom fångvården. Efter att vidare ha erinrat om innebörden av de beslut, som fattades vid 1956 års riksdag har departementschefen lämnat följande redogörelse för de åtgärder, som i anledning härav vidtagits.

Genom beslut den 7 september 1956 har Kungl. Maj:t uppdragit åt kommittén att låta utföra ombyggnads- och ändringsarbeten inom kasernerna i Hälsingborg, så att lokalerna kan användas som en provisorisk fångvårdsanstalt för 170 manliga intagna, och genom beslut den 19 oktober 1956 har Kungl. Maj:t förordnat, bland annat, att en provisorisk anstalt för vanligt fångförvar, benämnd Hälsingborg och tillhörande södra anstaltsgruppen, skall vara anordnad i dessa lokaler från och med den 1 november 1956 och tillsvidare.

Kungl. Maj:t, som den 31 augusti 1956 godkänt förvärvet av vissa markområden i Skogome, har den 7 september 1956 uppdragit åt kommittén att där låta igångsätta och utföra en första utbyggnad av permanent centralanstalt för västra anstaltsgruppen med slutna avdelningar för ca 80 intagna, ägnad att tillsvidare utnyttjas som provisoriskt häkte för Göteborgstrakten. Därefter har Kungl. Maj:t den 16 november 1956 på det sätt ändrat beslutet av den 7 september 1956 att utbyggnaden skulle avse avdelningar för ca 100 intagna.

I fråga om anläggningen i Tidaholm har Kungl. Maj:t den 26 oktober 1956 godkänt markförvärv från Tidaholms stad och den 16 november 1956 uppdragit åt kommittén att där låta igångsätta och utföra en permanent sluten sidoanstalt för ca 150 intagna, avsedd att anslutas till västra anstaltsgruppen. Beslutet avser dock icke verkstadsbyggnader, varom Kungl. Maj:t förklarat sig framdeles vilja meddela beslut.

Kungl. Maj:t har vidare genom beslut den 30 november 1956 uppdragit åt fångvårdsstyrelsen att låta utföra reparations- och ombyggnadsarbeten vid vissa delar av den militära sjukhusanläggningen i Lärbro, så att lokalerna snarast möjligt kan användas som en provisorisk anstalt för vanligt fångförvar för tillsvidare 116 manliga intagna och kan tagas i bruk successivt med början den 17 december 1956. Därvid har bland annat förordnats att den nya anstalten skall benämnas Lärbro och tillhöra östra anstaltsgruppen.

Genom beslut den 21 december 1956 har Kungl. Maj:t uppdragit åt fångvårdsstyrelsen att förhyra fabrikslokaler i Ulriksfors för tiden den 1 januari—14 mars 1957 för inrättande av en tillfällig koloni; frågan om förvärv av anläggningen och byggnadsarbeten på denna har ansetts icke böra prövas av Kungl. Maj:t innan riksdagen tagit ställning. Departementschefen har för avsikt att, sedan remissbehandlingen avslutats, anmäla frågan för årets riksdag. Frågan om förvärv av markområde i Norrtälje och om anläggning på denna plats har likaså ansetts böra i första hand underställas riksdagen. Av kommittén avlämnat förslag rörande centralanstalter i Österåker och Kumla stad samt kvinnoanstalt på Hinseberg är under remissbehandling.

Departementschefen lämnar härefter följande redogörelse för platsbehovet inom fångvården.

Inom fångvården finns för närvarande (den 1 december 1956) 68 anstalter av olika slag med tillhoppa 3 675 platser. Den största delen av dessa anstalter användes för det ordinära fångklientelet. Dessa anstalter, som är fördelade på fyra anstaltsgrupper för det manliga och en grupp för det kvinnliga klientelet, rymmer tillhoppa 1 769 slutna och 1 124 öppna platser. För det yngre klientelet finnes en anstaltsgrupp med 136 slutna och 93 öppna platser. Säkerhetsanstalterna, som utgör en särskild anstaltsgrupp, rymmer 354 slutna och 85 öppna platser. Härtill kommer sjukhuset Håga med 70 platser. Samtliga platser fördelar sig alltså på 2 373 slutna och 1 302 öppna.

Då man beräknar antalet platser vid fångvårdsanstalterna, måste beaktas att nu angivna platsantal utvisar, hur många intagna anstalterna maximalt kan mottaga på ordinärt inrättade utrymmen. I praktiken kan emellertid hela detta utrymme i allmänhet icke utnyttjas. Vid varje slag av anstalter har man att räkna med att en viss del av utrymmet icke kan beläggas på grund av rengöring, reparation m. m. Intagningar, utskrivningar och förflyttningar omöjliggör också att antalet tillgängliga platser för varje dag är fullt belagt. Självfallet är det svårt att i siffror exakt uttrycka nu angivna förhållanden. Man bör dock reducera det nominella antalet platser med minst 10 procent. Man har alltså att räkna med att fångvården disponerar 3 300 platser.

Beläggningssiffrorna inom fångvården företer starka säsongmässiga fluktuationer. Antalet intagna brukar vara högst under tiden januari—mars. En hög beläggningssiffra utvisar också september—november. Dessa säsongmässiga variationer åskådliggöres av diagram, som finnes intagna såsom bilaga till proposition nr 111 år 1956 (s. 45). Av dessa diagram framgår även att överbeläggning i främsta rummet faller på de slutna anstalterna. Det är i allmänhet centralanstalterna inom anstaltsgrupperna, som utsättes för de största svårigheterna, då det gäller att omhändertaga ett antal intagna som långt överstiger antalet tillgängliga platser. Härvid måste utrymmen, avsedda för endast en person, i stor utsträckning utnyttjas för flera intagna samtidigt och anstaltsutrymme som beräknats för annat ändamål än förläggning måste anlitas därtill.

Av bifogade tabell (tabell A) över antalet intagna av olika kategorier på fångvårdens anstalter den 1 december 1956, jämfört med den 1 december 1955 och den 1 december 1953, framgår att hela antalet intagna under 3-årsperioden stigit från 3 225 till 4 104 eller sålunda med 879, av vilka 438 faller på det sista årets ökning. Anmärkningsvärt är särskilt att den stegrade fångbeläggning, som förelåg den 1 december 1955 jämfört med förhållandena den 1 december 1953, till betydande del bestod av fängelsefångar,

medan den ytterligare ökning som nu föreligger ett år senare också till stor del består av straffångar. Det kan vidare påpekas att antalet häktade utvisar en fortgående stegring. Denna är dock starkast under den förra delen av perioden och mindre utpräglad under det senaste året. Med hänsyn till de särskilda krav som bör ställas på förvaringen av häktade är denna ökning dock av stor betydelse. I bifogade uppställning över antalet straff- och fängelsefångar vid samma tidpunkter (tabell B) har dessa grupper uppdelats med hänsyn till ådömda strafftider. Därav framgår att det alltjämt föreligger en kraftig stegring av sådana som har frihetsstraff på högst 3 månader. Det rör sig här till större delen om rattfyllerister; antalet har under 3-årsperioden mer än fördubblats. Enbart under det sista året uppgår ökningen till 180. Särskilt anmärkningsvärd är emellertid den starka ökningen av sådana som har långa strafftider. Till skillnad från de förhållanden, som förelåg för ett år sedan och ännu i våras, har intagna med verkställighetstider mellan 6 månader och ett år eller därutöver kraftigt ökat. Dessa grupper har sålunda under sista året ökat med tillhoppa 207, vilket är mer än hela platsantalet i en större centralanstalt, såsom Härlanda eller Malmöanstalten.

I fortsättningen anför departementschefen bl. a. följande.

Vid behandlingen av fångvårdens platsbehov i propositionen nr 111 till 1956 års riksdag räknades med att ytterligare 300 platser för ordinärt fångklientel ofördröjligen borde inrättas och denna uppfattning biträdades i huvudsak av riksdagen. Genom de åtgärder som hittills vidtagits har i första hand byggnadsverksamhet igångsatts för att åstadkomma ett tillskott av välbehövliga slutna utrymmen. I avbidan på att dessa hinner färdigställas har utrymmen anskaffats genom olika åtgärder. Sålunda har anstalten i Hälsingborg tagits i bruk. Det kan beräknas att den kort efter årsskiftet kan rymma ett 100-tal intagna och senare under våren uppnå full beläggning med 170. På Lärbro, som är beräknat inrymma 116 platser, torde lika så antalet intagna få ökas successivt under våren, beroende på den takt i vilken förläggningslokalerna kan göras i ordning och sysselsättning stå till förfogande. Man kan räkna med att under den närmaste tiden 30—50 intagna skall kunna mottagas på anstalten. På det förhyrda Ulriksfors torde 30 å 35 intagna kunna mottagas redan på nyåret. Därest riksdagen beslutar att inköpa anläggningen och anslår medel till byggnadsarbeten på denna, torde beläggningen kunna fördubblas hösten 1957 och full beläggning på omkring 130 intagna uppnås våren 1958. Enligt beslut den 31 augusti 1956 har Kungl. Maj:t godkänt fångvårdsstyrelsens åtgärd att vid Hinseberg inrätta en tillfällig koloni för män, ansluten till östra anstaltsgruppen. Antalet intagna uppgår för närvarande till omkring 80. En del av dem skall sysselsättas med de byggnadsarbeten, som avser att på Hinseberg skapa en differentierad anstalt för kvinnligt klientel.

Till nu angivna anläggningar kommer ett flertal mindre sådana som inrättats under höstens lopp. Sålunda har, på förslag av fångvårdsstyrelsen, en koloni anordnats i förhyrda lokaler i Torhult i Älvsborgs län med plats för 30 intagna. Kolonier har vidare anordnats på fastigheten Hyttan i Sala stad med 24 platser och på Oppeby gård invid Nyköping, likaledes med 24 plat-

ser, varjämte ytterligare 20 platser torde kunna anordnas vid Kungsgården under Svartsjöanstalten, allt enligt förslag av fångvårdsstyrelsen.

De åtgärder av skilda slag som alltså vidtagits för att omedelbart lätta den betydande platsbristen inom fångvården har tillfört denna fler platser än som vid frågans behandling våren 1956 ansågs omedelbart behövliga. Tydligt är emellertid att den starka ökningen av antalet intagna, som icke avmattats utan tvärtom ytterligare stegrats den senaste tiden och genom förskjutningen till intagna med längre strafftider fått en allvarigare karaktär, ställer ett ännu större krav på anstaltsutrymmen än man kunnat räkna med under förra våren. Ett betydelsefullt platstillskott kan emellertid vinnas genom att byggnadsverksamheten på Skogome kommit väl i gång och kan väntas i huvudsak lösa Härlandaanstaltens behov av platser för häktade. Det beräknas för närvarande att anläggningen å Skogome skall stå färdig i maj eller juni 1957. Vidare bör det meddelade beslutet om uppförande av Tidaholmsanstalten fullföljas så snabbt som möjligt.

Av stor betydelse för att efter hand stärka fångvårdens resurser är att det tidigare beslutade byggnadsprogrammet rörande ungdoms- och säkerhetsanstalter fullföljes enligt planerna. Frågan om byggnadsverksamhet på Hinseberg, varom förslag föreligger och är under remiss, torde få underställas riksdagen. I fråga om ersättningsanstalter för Långholmen pågår planerings- och ritningsarbeten, vilka självfallet bör bedrivas skyndsamt. Det kan dock icke beräknas att några egentliga byggnadsarbeten på dessa anstalter skall kunna komma i gång redan under nästa budgetår.

Personalfrågorna inom fångvården är av minst lika stor betydelse för fångvårdens modernisering som anskaffandet av lämpliga byggnader. En effektiv människovård kräver helt andra insatser från personalen än en straffverkställighet som begränsar sig till rutinartad bevakning av de intagna. Det är därför av stor vikt att fångvården har tillgång på kvalificerad personal och att det kan skapas ett av vårdsynpunkter präglat samarbete på anstalterna.

33:o) Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 33, s. 79—83) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1957/58, dels ock till Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 371 100 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 054 600 kronor.

I samband med äskanden å tilläggsstat för budgetåret 1956/57 har det för nämnda budgetår befunnits erforderligt att dels från och med den 16 maj 1956 och intill budgetårets utgång förordna byråchefen i medicinalstyrelsen Erik Annell att bestrida vissa på överdirektören och chefen för fångvårdsstyrelsen ankommande göromål, dels förordna befattningshavare att med motsvarande tjänstebefrielse för byråcheferna å fångvårdsstyrelsens admi-

nistrativa byrå och socialbyrå på nämnda byråer tillsvidare till och med den 30 juni 1957 bestrida vissa på byråchefen ankommande göromål, dels ock förordna om förstärkning av den icke ordinarie personalen med fyra amanuenser och fem biträden för skriv- och kontorsgöromål. Då anledning finnes antaga att personalförstärkning under budgetåret 1957/58 kommer att erfordras i minst samma omfattning som för budgetåret 1956/57 föreslår departementschefen att medel anvisas i överensstämmelse härmed. Kostnaderna för de nämnda dubblingarna av tjänster uppgår till 98 200 kronor och personalförstärkningarna av icke-ordinarie personal till 117 600 kronor, med vilka belopp anslaget föreslås uppräknat.

Anslaget anses vidare böra höjas med 8 700 kronor för skrivhjälp till interneringsnämnden samt med 13 500 kronor vikariemedel.

Med hänsyn till de överväganden som pågår rörande kriminalstatistiken finner departementschefen sig icke kunna föreslå medel för en särskild utredningsavdelning för prognoser inom fångvårdsstyrelsen. Icke heller tillstyrkes särskilda medel för utredning om driftsstatistik.

Med hänsyn till avsedd uppräknning av arvoden föreslås, att anslaget höjes med 3 000 kronor. Vidare bör anslaget på grund av automatiska utgiftsökningar uppräknas med 75 500 kronor huvudsakligen med anledning av 1956 års lönehöjning.

Anslaget uppräknas alltså med 316 500 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ollén m. fl.* (I: 248) och den andra inom andra kammaren av herr *Rylander m. fl.* (II: 334) har hemställts, att riksdagen må för utredning inom fångvårdsstyrelsen om driftsstatistik anvisa 3 000 kronor samt till följd härav uppräknas icke-ordinarieposten och anslagets slutsumma med samma belopp.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 248.

Utskottet. Motionärernas ifrågavarande yrkande överensstämmer med det förslag, som fångvårdsstyrelsen vid upprepade tillfällen tidigare och nu på nytt framfört om medelsanvisning för utredning om ekonomisk driftsstatistik beträffande fångvårdsanstalterna. Utskottet anser i likhet med motionärerna att behovet av en sådan statistik fått ökad aktualitet på grund av de stigande utgifterna för fångvården och förordar därför, att Kungl. Maj:t upptar frågan till omprövning.

Under återopande av det anförda och då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt inte givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

I. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 248 och II: 334 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört;

II. att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen att tillämpas under budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän <i>förslagsvis</i>	496 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	15 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	548 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	310 900
	<hr/>
	Summa kronor 1 371 100

b) till *Fångvårdsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 371 100 kronor.

34:o) *Fångvårdsstyrelsen*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 83 och 84), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsstyrelsen*: Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 178 400 kronor.

35:o) *Fångvårdsanstalterna*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 35, s. 84—103) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning under budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för fångvårdsanstalterna, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1957/58, dels ock till *Fångvårdsanstalterna*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 23 944 300 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 18 226 400 kronor.

Genom statsmakternas beslut år 1956 har det s. k. räjongsystemet genomförts jämväl för säkerhetsanstalter och för anstalter för ungt klientel. Beslutet innebär i personalhänseende att de båda nya räjongerna anpassats till organisationen vid de förut existerande räjongerna för ordinärt fångklientel. Till följd av säkerhets- och ungdomsklientele's speciella beskaffenhet skedde dock en viss förstärkning i förhållande till personalorganisationen inom de vanliga grupperna. Beträffande personalorganisationen inom ungdomsräjongen innebar denna förstärkning principiellt en anpassning till ungdomsvårdsskolornas personalorganisation. Vidare har en förbättrad praktisk och teoretisk utbildning för fångvårdspersonalen beslutats. De nya räjongerna innebär att fångvårdsanstalterna Hall, Norrköping, Karlstad, Kalmar, Västervik och Hudiksvall jämte kolonierna Sjöboda och Orretorp skall för samverkan bilda en anstaltsgrupp, benämnd säkerhetsgruppen, med Hall såsom centralanstalt, samt fångvårdsanstalterna Skenäs, Aspliden,

Roxtuna, Hildero, Björkahemmet jämte fångvårdsanstalterna Uppsala, Ystad, Västerås och Nyköping samt den nyinrättade kolonien Herrestad, en anstaltsgrupp benämnd ungdomsgruppen, med Skenås såsom centralanstalt. Anstaltsindelningen har tillämpats, såvitt avser ekonomisk förvaltning och arbetsdrift från och med den 1 juli 1956; i övrigt har den trätt i kraft med ingången av år 1957. Genom beslut den 14 december 1956 har Kungl. Maj:t, i enlighet med riksdagens beslut, förordnat om vissa övergångsanordningar i personalhänseende för anstaltsindelningens genomförande.

Den omorganisation, som sålunda år 1956 beslutats, har berört en stor del av fångvårdens personal. Emellertid har även andra omständigheter kommit att påverka personalsituationen. Den överbeläggning i fråga om intagna, som redan under slutet av år 1955 gjort sig gällande, har nödvändiggjort anskaffande av nya utrymmen. En omfattande ökning av personalbeståndet har inträffat. Fångvårdsstyrelsen har i sina petita anmält att vederbörande intresseorganisationer hos styrelsen hemställt om vissa tjänsteförändringar inom fångvården. Styrelsen har vidare erinrat om det i skrivelse den 3 april 1956 upptagna spörsmålet om förbättrad lönegradsplacering för fångvårdens arbetsledarpersonal. Styrelsen hemställer nu att frågan om löneställningen för befattningshavare vid fångvårdsanstalterna måtte utredas. Statens lönenämnd har framhållit, att det ville förefalla som om inom olika delar av fångvårdsstaten tjänstemän i skilda lönegrader ofta utnyttjades för samma arbetsuppgifter. Det syntes nämnden därför som om en översyn beträffande personalorganisationen vid fångvårdsanstalterna i syfte att vinna större enhetlighet i fråga om förekommande tjänstetypers användning vore påkallad.

Enligt vad departementschefen inhämtat har vid den nyligen träffade överenskommelsen om statstjänstemännens löner m. m. förutskickats att en viss översyn av lönegradsplaceringen för personal i tillsyn och arbetsdrift vid fångvårdsanstalterna skall göras till sådan tidpunkt, att eventuella förslag till ändrad lönegradsplacering kan föreläggas 1957 års riksdag under dess vårsession. Vid sådant förhållande är departementschefen icke beredd att nu taga ställning till några förslag om ändrad lönegradsplacering för dylik personal.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör *dels* styresmännen vid fångvårdsanstalterna i Gävle och Kristianstad uppflyttas från föreståndare i Ca 23 till anstaltsdirektörer i Ca 27, *dels ock* köksföreståndartjänsterna å Långholmen, Härlanda, Malmö, Härnösand, Hall, Växjö, Norrköping och Mariestad samt biträdande köksföreståndaren å Långholmen uppflyttas, köksföreståndartjänsten å Långholmen till lönegrad 18, tjänsterna å Härlanda och i Malmö till lönegrad 16 och de övriga till lönegrad 15. Med hänsyn till att särskilda kompetenskrav skall gälla för tjänsterna i de nya lönegraderna torde nuvarande tjänster för de köksföreståndare inom fångvården, vilka berörs av den ändrade lönesättningen, men vilkas innehavare

icke uppfyller de föreskrivna kompetensvillkoren, få föras på övergångsstat och de nyinrättade tjänsterna hållas obesatta.

Vidare föreslås ordinariesättning av 10 yrkesmästare Ce 16—Ca 16, 15 yrkesmästare Ce 14—Ca 14, 5 arbetsterapeuter Ce 14—Ca 14, 10 överkonstaplar Ce 14—Ca 14 och 50 vaktkonstaplar Ce 12—Ca 12.

Det förordas även att 2 yrkesmästartjänster i lönegrad Cg 16 och 5 yrkesmästartjänster i lönegrad Cg 14 överföres på extra ordinarie stat samt att en överskötersketjänst på Røxtuna i Ce 15 inrättas i stället för den tjänst i Ce 14, som nu finnes vid anstalten. Samtidigt bör överskötersketjänsten i Cg 15 därstädes indragas.

10 vaktkonstapelstjänster i Cg 12 bör indragas och ersättas med

a) 8 yrkesmästare i Ce 14 varav

1 för kuverttillverkning å Långholmen

1 för grövre konfektion vid var och en av anstalterna i Örebro och i Vänersborg

1 för snickeri vid vardera anstalterna å Härlanda, i Malmö, å Hall, i Härnösand och vid kolonien Ollestad

b) 2 arbetsterapeuter i Ce 14 varav

1 å sinnessjukavdelningen å Långholmen

1 å sinnessjukavdelningen å Härlanda.

Kostnaderna för de sålunda förordade tjänsteförändringarna uppgår till 42 200 kronor.

I fråga om personalförstärkningar föreslår departementschefen att vid Skenåsanstalten nyinrättas följande tjänster: 2 som assistent i Ce 23, 1 som husföreståndare i Ce 19, 1 som tillsynsman i Ce 18, 1 som kontorist i Ce 13, 6 som vårdare i Ce 12 och 1 som förman i Ce 12. Därjämte bör inrättas en tjänst som biträdande husföreståndare i lönegraden Ca 13 mot att nuvarande tjänst som köksföreståndare i Ca 12 indrages. Ytterligare bör en arvodesanställd kvinnlig befattningshavare (paviljongbiträde) anställas. Kostnaderna för dessa förslag uppgår till 149 400 kronor.

I övrigt tillstyrkes följande tjänster, nämligen: 3 yrkesmästartjänster i Cg 14, varav 2 avsedda som icke anstaltsbundna byggnadsledare och 1 avsedd för konfektionsverkstaden i Vänersborg; sistnämnda tjänst föreslås dock få utnyttjas endast vid överbeläggning. Vidare bör tillkomma 1 tjänst i Cg 21 som bokhållare å Långholmen jämte medelsanvisning till skrivhjälp vid denna anstalt samt 1 tjänst som kanslibiträde i Ce 11 vid anstalten i Karlskrona. Dessa förslag medför en ökning av anslaget med 61 600 kronor. Slutligen bör för arvoden till fritidsledare uppräknings av icke-ordinarie posten ske med 10 000 kronor.

Enligt departementschefens mening är det vidare i nuvarande situation nödvändigt att av säkerhetsskäl införa vakande vakt vid vissa smärre anstalter, vid vissa kolonier och vid tillfälliga förläggningar. I detta syfte föreslås, att 30 nya vaktkonstapelstjänster i Cg 12 och 1 vaktfrutjänst i Cg 10 inrättas. Härav bör dock den personal som avses för tillfälliga förläggning-

ar, sju till antalet, upptagas under särskilt anslag. Under denna punkt upptages alltså 23 vaktkonstaplar och 1 vaktfru innebärande en anslagshöjning med 236 300 kronor.

Sedan hösten 1953 har inom fångvården bedrivits försöksverksamhet med gruppterapi. Anslagna medel till den pågående verksamheten har emellertid visat sig vara för knappt beräknade, varför beloppet föreslås uppräknat med 10 000 kronor.

Då Kungl. Maj:t, på sätt närmare angivits i inledningen, fattat beslut om uppförande av anstalterna i Skogome och Tidaholm samt om inrättande av anstalterna i Hälsingborg, Hinseberg och Lärbro samt kolonierna Hyttan och Oppeby, torde de föreslagna personalplanerna böra underställas riksdagen.

Förslagen är upprättade enligt gängse grunder och med beaktande av förhållandena i varje särskilt fall. Givetvis kan vissa jämkningar sedermera visa sig behövliga, varom i så fall senare anmälan får göras till riksdagen.

De av fångvårdsstyrelsen upprättade personalstatsförslagen för Hyttan och Oppeby biträdades helt av departementschefen, ävensom eftervårdsutredningens förslag för frigångshem. Kostnaderna belöper sig på 231 000 kronor.

I fråga om *Skogome* föreslås befattningshavare till antal och i lönegrad såsom kommittén beräknat med endast följande jämkningar: 1 förrådsförman utbytes mot 1 vaktkonstapel och 1 kanslibitråde mot 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål. Med undantag för sistnämnda biträde bör denna personal uppföras på extra ordinarie stat. Ifrågavarande avlöningskostnader beräknas till 498 100 kronor.

Tidaholmsanstalten kommer att dimensioneras för inte mindre än 150 intagna. Den kommer närmast att ha till uppgift att avlasta centralanstalten Härlanda. Anstaltsdirektören bör därför med hänsyn till de arbetsuppgifter, som kommer att åvila honom, klienteletts antal och beskaffenhet placeras i lönegraden 29. I övrigt föreslås följande ändringar i förhållande till de redovisade beräkningarna:

1 arbetsföreståndare, lönegrad 25, utbytes mot 1 arbetsassistent, lönegrad 23,

1 uppsyningsman, lönegrad 18, utbytes mot 1 uppsyningsman, lönegrad 16,

1 köksföreståndare, lönegrad 12, utbytes mot 1 köksföreståndare, lönegrad 16, med de kompetenskrav, som chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor angivit,

1 biträdande köksföreståndare, lönegrad 12, utbytes mot 1 ekonomibitråde, lönegrad 8.

Följande befattningar utgår:

1 förste yrkesmästare	lönegrad 20
2 yrkesmästare	» 18
1 förrådsförman	» 13
1 förste skötare	» 13
1 kontorist	» 13
2 hantverkare	» 12
1 skötare	» 12

Följande befattningar tillkommer:

3 yrkesmästare	lönegrad 14
5 vaktkonstaplar	» 12
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	

Personalstaten för Tidaholm ingår i anslagsberäkningarna endast för halva budgetåret.

För den provisoriska fångvårdsanstalten i *Hälsingborg* har Kungl. Maj:t den 19 oktober 1956 i avvaktan på riksdagens godkännande fastställt följande personalorganisation:

Antal	Lönegrad
1 anstaltsdirektör	Cg 29
1 arbetsassistent	Cg 23
1 fångvårdsassistent	Cg 23
1 bokhållare	Cg 21
1 social kurator	Cg 18
1 uppsyningsman	Cg 18
5 yrkesmästare	Cg 16
10 yrkesmästare	Cg 14
7 överkonstaplar	Cg 14
1 kontorist	Cg 13
1 köksföreståndare	Cg 12
1 reparatör	Cg 12
41 vaktkonstaplar	Cg 12
2 bilförare	Cg 11
2 kanslibiträden	Cg 11
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål	
1 telefonist i reglerad befordringsgång	
1 ekonomibiträde	Cg 7

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås dock köksföreståndare med avsedd kompetens placerad i lönegrad Cg 16.

För den tillfälliga kolonien för män vid *Hinseberg* har Kungl. Maj:t den 26 oktober 1956 fastställt den i det föregående av fångvårdens byggnadskommitté föreslagna organisationen. I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås dock att en köksföreståndare med avsedd kompetens anställs i Cg 15.

I fråga om förläggningen i *Lärbro* föreslås, att i kommitténs beräkningar vidtages följande jämkningar:

- 1 ingenjör, högst lönegrad 21,
- 1 yrkesmästare, lönegrad 18, utbytes mot en yrkesmästare, lönegrad 14,
- 1 maskinist, lönegrad 13, utbytes mot 1 vaktkonstapel, lönegrad 12,
- 1 kanslibiträde, lönegrad 11, utbytes mot 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål.

I stället för en köksföreståndare, lönegrad 12, bör anställas 1 köksföreståndare, lönegrad 15, med avsedd kompetens.

För nybyggnaderna på *Hall*, som till viss del kan beräknas tagas i bruk under budgetåret 1957/58, men vars specialavdelningar först senare kommer att bli färdiga, har kommittén överslagsvis beräknat en personalkostnad av 350 000 kronor. I anslutning härtill föreslås följande preliminära personaluppsättning, som anses få jämkas efter närmare kännedom om förhållandena:

1 social kurator	lönegrad	18
1 uppsyningsman	»	18
1 yrkesmästare	»	16
1 yrkesmästare	»	14
1 arbetsterapeut	lönegrad	14
4 överkonstaplar	»	14
17 vaktkonstaplar	»	12
1 bilförare	»	11
1 kanslibiträde	»	11
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål		

Fångvårdens byggnadskommitté har den 14 december 1956 föreslagit förvärv av en fastighet i Ulriksfors för fångvårdsändamål. Kommittén har beräknat personal- och utrustningskostnader för den tillämnade fångvårdsanläggningen. Personalkostnaderna har angivits till 710 000 kronor.

Vissa av de nu redovisade personalstaterna avser smärre kolonier, vissa provisoriska anstalter och vissa slutligen under byggnad stående anstalter av permanent karaktär. Emellertid kan den exakta tidpunkten när Tidaholmsanstalten kan tas i bruk icke nu avgöras. Icke heller kan bestämt bedömas när t. ex. Lärbro kan utnyttjas till full kapacitet, liksom icke heller vilka ytterligare utrymmen, som kan behöva inrättas. Det anses under sådana förhållanden ändamålsenligt att personalkostnaderna för dylika anläggningar, vilkas organisation icke nu slutligen kan bedömas eller för vilka personalen i princip bör anställas å extra stat, sammanföres under en särskild förslagsbetecknad post under anslaget, benämnd: *Avlöningar till personal vid nya anstalter och förläggningar*. Till denna post bör enligt Kungl. Maj:ts bestämmande i första hand föras kostnaderna för Hinseberg, Hälsingborg, Lärbro, Tidaholm och Hall, ävensom Ulriksfors och Kungsgården. Denna post bör även rymma medel för täckande av rörligt tillägg och upptagas till ett belopp av 3 300 000 kronor.

Under arvodesposten bör uppräknas med hänsyn till det ökade fångantalet delposten till läkare med 40 000 kronor, delposten ersättning för läkarevård enligt provinsialläkartaxan med 5 700 kronor och delposten ersättning för religionsvård med 5 000 kronor. Kostnadsökningen för verkställd höjning av arvoden för rättspsykiatriska undersökningar kan beräknas till 50 000 kronor. För andra smärre höjningar under arvodesposten beräknas sammanlagt 4 900 kronor. För avsedd uppräkning av vissa andra bisyssle-arvoden beräknas i runt tal 90 600 kronor. Anslagsposten till arvoden och

särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skulle sålunda av här angivna skäl uppräknas med 196 200 kronor.

På grund av automatiska utgiftsökningar uppräknas anslaget slutligen med 983 100 kronor varav 686 700 kronor huvudsakligen med anledning av 1956 års lönehöjning och 215 000 kronor på grund av höjning av obekvämetstillägget.

Anslaget föreslås alltså uppräknat med 5 717 900 kronor.

I personalförteckningen föreslås de ändringar, som föranledes av vad departementschefen i det föregående anförde.

I en inom andra kammaren av herr *Fröding* väckt motion (II: 160) har hemställts, att det till Fångvårdsanstalterna: Avlöningar begärda anslaget å tillhoppa 23 944 300 kronor måtte reduceras med 50 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet har i förevarande sammanhang jämväl till behandling förehaft den redogörelse för vissa frågor rörande ungdomsanstalten Roxtuna, som riksdagens år 1956 församlade revisorer lämnat under § 4 i sin berättelse. I samband med sin redogörelse har revisorerna gjort följande uttalande.

Vid 1950 års riksdag godkändes vissa riktlinjer för fångvårdens framtida organisation. Enligt dessa skulle på området erforderliga reformer i stort sett genomföras i tre etapper, varvid i första hand uppmärksamhet skulle ägnas frågan om ungdomsbehandlingen. Den mest betydelsefulla uppgift som därvid borde lösas avsåg inrättandet av en anstalt för särbehandling av särskilt svårskötta, till ungdomsfängelse dömda ynglingar. 1951 års riksdag beslutade om uppförandet av en dylik anstalt och fastställde samtidigt vissa grunder för organisationen och behandlingen m. m. vid den nya anstalten, som erhöll namnet Roxtuna. Med hänsyn till det klientel, som densamma har att mottaga, har som styresman för anstalten avsetts en psykiatriskt utbildad överläkare; vid dennes sida skall finnas en psykolog samt numera även en förste läkare, som liksom överläkaren skall vara psykiater. Den sistnämnda tjänsten har tillkommit fr. o. m. den 1 juli detta år i samband med att överläkaren förordnats att, vid sidan av sin tjänst som styresman för roxtunaanstalten, tjänstgöra såsom s. k. räjongpsykiater, d. v. s. ombesörja psykiatrisk rådgivning och behandling vid centralanstalten å Skenäs med annexet Aspliden samt säranstalter för unga fångar.

Såsom känt har överläkaren och styresmannen vid anstalten slutat sin anställning. Någon kompetent sökande har icke anmält sig vid utannonsering av denna tjänst; motsvarande gäller beträffande befattningen som förste läkare. Båda dessa tjänster äro därför f. n. utan innehavare. Sedan chefsläkartjänsten blivit vakant, fungerade till att börja med anstaltens psykolog som styresman, men denne är sedan den 17 september 1956 partiellt tjänstledig för vetenskapligt arbete. Fångvårdsstyrelsen förordnade fr. o. m. den 1 juli 1956 styresmannen vid ungdomsanstalten i Nyköping att tjänstgöra vid Roxtuna för att handlägga vissa administrativa frågor; denne har sedermera fr. o. m. den dag, då psykologens tjänstledighet började, fungerat såsom styresman för anstalten.

Revisorerna avse att i det följande göra vissa uttalanden i fråga om bl. a. ämbetsområdet för chefsläkaren vid anstalten. Till att börja med må då erinras om att det vid anstaltens tillkomst förutsattes, att med hänsyn

till klienteletts särart vårdarbetet skulle ombesörjas av psykiatrisk och psykologisk expertis. Denna uppfattning anse revisorerna allttjämt böra vara vägledande för verksamheten därstädes. I betraktande härav är det synnerligen angeläget, att alla tänkbara åtgärder vidtagas i syfte att besätta läkartjänsterna. I annat fall föreligger risk för att de för anstalten grundläggande idéerna förfuskas.

Såsom framgår av den föregående redogörelsen fungerar överläkaren som styresman vid anstalten. Han skall sålunda — förutom det egentliga vårdarbetet — omhänderha förvaltningen av anstalten, ledningen av dess arbetsdrift samt ansvaret för ordningen och säkerheten vid anstalten. Han har vidare att ansvara för antagning och utbildning av vissa befattningshavare vid anstalten liksom för personalärenden i övrigt jämte många andra administrativa frågor, som uppkomma vid en anstalt av denna storlek. Visserligen finnas särskilda befattningshavare avdelade för dessa göromål, men ytterst är chefsläkaren ansvarig för desamma. Tillkomsten av den s. k. ungdomsråjongen med Skenäs som huvudanstalt torde icke komma att innebära någon egentlig lättnad i dessa arbetsuppgifter, som enligt vad erfarenheten visar taga en stor del av överläkarens arbetstid i anspråk. Som exempel på omfattningen härav må nämnas att det upplysts vid besök, som revisorerna avlagt vid anstalten, att psykologen under de två dagar per vecka, som han under sin partiella tjänstledighet uteslutande ägnat åt behandlingsarbete, medhunnit mera dylikt arbete än då han hade full tjänstgöring och samtidigt fungerade som styresman.

Berörda förhållanden jämte den omständigheten att överläkaren numera även har att tjänstgöra som s. k. råjongpsykiater aktualiserar enligt revisorernas mening frågan, huruvida icke huvuddelen av de administrativa göromålen bör avlastas från styresmannen-överläkaren, för att denne odelat skall kunna ägna sig åt de arbetsuppgifter för vilka han främst är anställd och har utbildning. Visserligen skall han såsom nämnts fr. o. m. den 1 juli detta år vid sin sida ha en förste läkare. Med hänsyn till vad som uttalats av vederbörande remissmyndigheter i samband med tillkomsten av denna tjänst och de uppgifter revisorerna i övrigt inhämtat synes det likväl i många hänseenden angeläget, att överläkaren i huvudsak befrias från de administrativa uppgifterna. Särskilt må framhållas att överläkaren i egenskap av råjongpsykiater i stor utsträckning kommer att vistas på resor — omkring tio dagar per månad — vilket innebär att han under denna tid icke har möjlighet att ombesörja det dagliga arbetet vid roxtuna anstalten. Det synes f. ö. icke uteslutet, att det skall visa sig bli lättare att besätta tjänsten som överläkare med lämplig innehavare, därest denne kan beredas tillfälle att uteslutande ägna sig åt vårduppgifter. Revisorerna hysa därför den mening, att det nu aktualiserade spørsmålet snarast bör upptagas till förnyad prövning. Därvid bör särskilt övervägas, huruvida överläkaren — sedan han befriats från de administrativa göromålen — skall vara chef för anstalten eller om såsom sådan skall fungera den administrativa chefstjänstemannen. Vilken lösning som än väljes, bör emellertid överläkaren ensam ha ansvaret för vården av de intagna.

Revisorerna anse sig vidare böra beröra ett annat spørsmål, som har avseende å denna anstalt. Såsom framgår av det föregående finnes icke utfärdad någon särskild instruktion för de ledande befattningshavarna vid Røxtuna, utan i stället gäller i tillämpliga delar instruktionen för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsanstalterna. Enligt vad revisorerna inhämtat skall inom en nära framtid en ny instruktion för styresmännen vid dessa anstalter utarbetas. Med hänsyn till roxtunaanstaltens speciella karaktär synes det emellertid revisorerna lämpligt, att en särskild instruktion snarast utfärdas för denna anstalt.

Till slut må framhållas att utöver vad som framgår av det föregående revisorerna ansett sig icke nu böra behandla frågor, som äga samband med ungdomsanstalten Roxtuna.

Över revisorernas uttalande har yttranden avgivits av *fångvårdsstyrelsen*, *ungdomsfängelnsnämnden*, *statskontoret* och *medicinalstyrelsen*.

Utskottet har i sitt utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under För flera huvudtitlar gemensamma frågor framlagda och i förevarande sammanhang jämväl anmälda förslag till lönegradsuppflyttningar av tjänster.

Kungl. Maj:ts förslag till personalförstärkningar vid fångvårdsanstalterna upptar sammanlagt 408 tjänster, vilket i förhållande till de framställda yrkandena innebär en minskning med 20 tjänster. Härvid är dock att märka, att Kungl. Maj:t även räknat med behov av tjänster för vakande vakter vid vissa mindre anläggningar. Antalet dylika tjänster, vilka motiverats med säkerhetsskäl, har upptagits till sammanlagt 24. Utskottet har under rådande förhållanden funnit sig böra godta Kungl. Maj:ts beräkning av personalbehovet. Med hänsyn till att det redovisade behovet härav även avser anläggningar, beträffande vilka den exakta tidpunkten när de helt eller delvis kan tagas i bruk är oviss, vill utskottet icke motsätta sig att personalkostnaderna för dylika anläggningar upptas under en särskild förslagsbetecknad post under anslaget. I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Vad härefter angår motionen II: 160 har utskottet, efter att ha inhämtat närmare uppgifter rörande den av motionären åsyftade revisionsanmärkningen i anledning av utförda fångtransporter, icke kunnat finna att denne anfört godtagbara skäl för yrkandet om en minskad medelsanvisning till övertidsersättningar. Utskottet avstyrker därför motionen.

I likhet med riksdagens revisorer anser utskottet, att de grundläggande idéerna för ungdomsanstalten Roxtuna alltjämt bör vara vägledande för verksamheten vid anstalten och att lämpliga åtgärder därför bör vidtagas för att besätta de vakanta läkartjänsterna. Vad särskilt gäller tjänsten som styresman och överläkare har revisorerna ifrågasatt huruvida icke huvuddelen av de administrativa göromålen bör avlastas denne. Denna uppfattning har även vunnit instämmanden i de avgivna yttrandena. Fångvårdsstyrelsen och medicinalstyrelsen har dock ansett att ytterligare åtgärder erfordras för att tjänsten skall kunna besättas och har därför jämväl förordat en betydande arvodesförstärkning utöver nu utgående löneförmåner. Utskottet är icke berett att med anledning av vad i ärendet förekommit göra något uttalande i bestämd riktning utan anser att det i första hand bör ankomma på Kungl. Maj:t att med beaktande av de framkomna synpunkterna pröva vilka åtgärder som det uppkomna läget kan anses påkalla och om så befinnes erforderligt underställa riksdagen förslag i frågan.

Beträffande det av revisorerna behandlade spörsmålet om en särskild in-

struktion för Røxtunaanstanalten, har fångvårdsstyrelsen anmält sin avsikt att taga revisorernas förslag under övertågande, varför utskottet inte funnit särskilt uttalande i denna del påkallat.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 160

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning under budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för fångvårdsanstalterna, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1957 anført;

b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	7 952 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	561 000
3. Avlöningar till personal vid nya anstalter och förläggningar, <i>förslagsvis</i>	3 300 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	7 707 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 423 600
<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/>	
Summa kronor	23 944 300

c) till *Fångvårdsanstalterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 23 944 300 kronor;

II. att riksdagen må i anledning av riksdagens revisorers förevarande uttalande rörande ungdomsanstanalten Røxtuna i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anført.

36:o) *Fångvårdsanstalterna*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 36, s. 103—107) föreslagit riksdagen att till *Fångvårdsanstalterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 11 417 700 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 8 265 400 kronor.

Med hänsyn till belastningen och väntad ytterligare ökning av fångantallet föreslås att flertalet poster uppräknas med sammanlagt 3 093 300 kronor.

Å andra sidan föreslås att posten till sjukvård m. m. för personal med hänsyn till senaste belastningssiffror minskas med 12 000 kronor.

Posten till inköp och underhåll av bilar är för budgetåret 1956/57 upptagen till 40 000 kronor, varav 15 000 kronor såsom engångskostnad för anskaffning av en bil. Denna post anses med hänsyn till den föreliggande situationen böra uppräknas med 35 000 kronor. Härefter kommer posten att uppgå till 75 000 kronor, varav 30 000 kronor för löpande utgifter och 45 000 kronor såsom engångsbelopp för anskaffning av tre bilar.

För att biblioteksverksamheten inom fångvården skall fungera tillfredsställande är det nödvändigt att den erhåller ökade resurser. Departementschefen föreslår därför att under förevarande anslag från och med budgetåret 1957/58 uppföres en särskild anslagspost, bibliotek vid fångvårdsanstalter, å 36 000 kronor.

I enlighet med det anförda bestämmes anslaget till 11 417 700 kronor, vilket innebär en ökning med 3 152 300 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 11 417 700 kronor.

37:o) **Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 107—110), vilket är föranlett av den pågående upprustningen inom fångvården, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 600 000 kronor.

38:o) **Fångvårdsanstalterna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 110—112), vilket är avsett att tillgodose behovet av inventarieutrustning m. m. för nytillkommande anläggningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 250 000 kronor.

39:o) **Fångvårdsanstalterna: Anskaffning, montering och transport av baracker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 112 och 113), vilket innebär en anslagshöjning med 465 000 kronor i syfte att minska behovet av permanenta anstaltsbyggnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Anskaffning, montering och transport av baracker m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

40:o) **Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 40, s. 113—115) föreslagit riksdagen att till Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 994 500 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört som obetecknat anslag med 865 000 kronor.

Anslaget för budgetåret 1956/57 är avsett att täcka driftkostnaderna för sju förläggningar, till vilka medel för anskaffning och utrustning anvisades för budgetåret 1954/55. Sedan de fastigheter, varå den tillfälliga förläggningen Grötingen inrättats, numera förvärvats av statsverket, har denna förläggning förändrats till koloni. För närvarande är därför endast sex tillfälliga förläggningar i bruk.

I likhet med vad departementschefen anfört vid behandlingen av fångvårdsanstalternas avlöningsanslag anser han, att vakande vakt av säkerhetsskäl bör finnas vid dessa anläggningar. För detta ändamål föreslås att personalorganisationen vid varje förläggning ökas med en vaktkonstapel i Cg 12. Kostnaden härför uppgår till 69 500 kronor.

Vid ifrågavarande förläggningars tillkomst (prop. 1954:170) underströks deras karaktär av provisoriska arbetsförläggningar. Det har emellertid visat sig uppstå svårigheter att anordna enheter av exakt den storleksordning och med den bemanning som man vid anslagets tillkomst räknade med. Möjligheter kan yppa sig att erhålla ibland en något mindre, ibland en något större anläggning än vad som i 1954 års proposition avsågs. I statsutskottets av riksdagen godkända utlåtande (1954:128, s. 14) anfördes att Kungl. Maj:t borde beredas möjlighet att utnyttja anslaget med viss smidighet, exempelvis genom att inköpta baracker uppföres intill någon redan befintlig fångvårdsanstalt i syfte att bereda de intagna arbete vid anstalten och om omständigheterna gör det önskvärt i dess närhet eller att antalet intagna vid varje förläggning i någon utsträckning varieras. Sedan vissa förläggningar inrättats och under rådande överbeläggning måst bibehållas, har möjligheterna att utnyttja anslaget med den smidighet som utskottet funnit önskvärt blivit synnerligen begränsade. Av dessa skäl anses anslaget också från och med budgetåret 1957/58 böra förvandlas från obetecknat anslag till förslagsanslag, maximerat av Kungl. Maj:t.

Anslaget bör till följd av automatiska utgiftsförändringar uppräknas med 60 000 kronor.

I enlighet med det anförda föreslås alltså anslaget uppfört med 994 500 kronor, vilket innebär en ökning med 129 500 kronor.

Utskottet tillstyrker att anslaget av skäl, som departementschefen anfört, uppföres som förslagsanslag.

Då utskottet inte heller funnit anledning till erinran mot anslagsberäkningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 994 500 kronor.

41:o) **Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhöra fångvården, m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 115—117), vilket innebär en med 11 000 kronor ökad medelsanvisning för höjning av ersättningsbeloppet för intagna å Björkahemmet från 14 kronor till 17 kronor för intagen och dag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhöra fångvården, m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 67 000 kronor.

42:o) **Interneringsnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 117), vilket innebär en uppräknig av anslagsposten till reseersättningar med 1 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Interneringsnämnden* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 27 500 kronor.

43:o) **Ungdomsfängelnsnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 117), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ungdomsfängelnsnämnden* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 kronor.

44:o) **Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 118) föreslagit riksdagen att till Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 450 000 kronor.

Från anslaget bestrides kostnaderna för sådana transporter, som verkställes genom länsstyrelsernas försorg. Dessa transporter avser icke endast personer, som av polismyndighet inställes vid fångvårdsanstalt för att avtjäna frihetsstraff, utan även utlännningar, som enligt utlänningslagstiftningen skall förflyttas inom eller utom riket.

I anledning av riksdagens och riksdagens revisorers uttalanden om önskvärdheten av att nedbringa kostnaderna för dessa fångtransporter (statsutsk. utl. 1956: 2 och Riksd. revisorers berätt. 1955 § 2) har olika åtgärder övervägts. Det har emellertid visat sig att vissa hithörande problem måste undersökas inom inrikesdepartementet innan bestämmelser i ämnet kan utfärdas. Kungl. Maj:t (inrikesdepartementet) har den 21 december 1956

uppdragit åt polisväsendets organisationsnämnd att utreda vilka åtgärder, som — med beaktande av säkerhetens krav — kan vidlagas för att förbilliga förpassningsresorna och att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, var- till utredningen kan giva anledning. Departementschefen förordar, att anslaget med hänsyn till belastningen under budgetåret 1955/56 uppräknas med 75 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Wachtmeister* väckt motion (II: 359) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till länsstyrelsernas kostnader för fångtransport för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Utskottet. Med hänvisning till de åtgärder som Kungl. Maj:t vidtagit i anledning av riksdagens uttalande förra året om önskvärdheten av att nedbringa ifrågavarande kostnader samt till medelsåtgången under anslaget är utskottet icke berett tillstyrka motionärens förslag till anslagsberäkning.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 359 till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

45:o) **Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 45, s. 118—127) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för skyddskonsulentorganisationen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58, dels ock till Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 103 800 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 879 500 kronor.

I likhet med tidigare år har under hösten 1956 verkställts en undersökning inom justitiedepartementet beträffande övervaknings- och tillsynsverksamheten. Denna undersökning visar i huvudsak följande.

Enligt införskaffade uppgifter stod den 1 oktober 1956 9 644 villkorligt dömda under övervakning och 1 219 villkorligt frigivna under tillsyn (88,7 % respektive 11,3 % av sammanlagda antalet).

Övervakning och tillsyn ombesörjdes i 4 871 fall (43,6 %) av personer, yrkesmässigt verksamma inom socialvården, därav 338 fall (3 %) av skyddskonsulenter eller skyddsassistenter, 1 668 fall (14,9 %) av tjänstemän vid skyddsvärnsföreningar, varav 742 belöpte på föreningen i Stockholm och 640 på föreningen i Göteborg samt 2 865 fall (25,7 %) av tjänstemän vid fångvårdsanstalter, anstalter tillhörande barnvården, alkoholistanstalter och arbetsförmedlingar, eller av andra socialvårdstjänstemän.

Antalet övervakare och tillsynsmän var 5 411. Av dessa hade 5 196 1—5 uppdrag vardera, 139 6—10 uppdrag, 33 11—15 uppdrag, 12 16—20 uppdrag, 5 21—25 uppdrag, 14 26—50 uppdrag, 6 51—75 uppdrag, 5 76—100 uppdrag och 1 hade mer än 100 uppdrag.

En jämförelse med motsvarande uppgifter, avseende läget den 1 oktober 1955 visar bland annat, att antalet villkorligt dömda under övervakning minskat med 3,2 % från 9 967 till 9 644 och att antalet villkorligt frigivna under tillsyn ökat med 9,6 % från 1 112 till 1 219.

Fördelningen av uppdragen mellan de olika kategorierna av socialvårds-tjänstemän inbördes samt mellan dessa tjänstemän och övriga uppdrags-tagare är i förhållande till föregående år så gott som oförändrat. Antalet övervakare och tillsynsmän har minskat med 0,8 %. Antalet personer med mer än 100 uppdrag har minskat från 5 till 1, och antalet personer med mer än 50 uppdrag har minskat från 14 till 12.

Departementschefen anför att, då det gällt att för kriminalvård i frihet skapa en organisation av skyddskonsulenter och skyddsassistenter, har det icke varit utförbart att bygga upp denna organisation på kort tid. Det har icke gått att endast anställa ett lämpligt antal tjänstemän för att utföra en viss kvantitet arbete. Inom kriminalvård i frihet kommer det mindre an på mängden utfört arbete än på kloka och riktiga åtgärder. Det räcker ingalunda med en formell kompetens, utan det fordras ett särskilt psykologiskt handlag och en förmåga till inlevelse i andra människors personliga förhållanden. Det är också därför som riksdagen har beslutat att uppbyggnaden av skyddskonsulentorganisationen bör ske i etapper med tillvaratagande av de erfarenheter, som efter hand vinnas. En sådan successiv utbyggnad har också skett. Organisationen, som från början bestod av 18 tjänstemän, har förstärkts år 1947 med 1, år 1950 med 6, år 1952 med 1, år 1953 med 8 och år 1955 med 7. Den nuvarande personalen består alltså av 41 tjänstemän, varav 20 konsulenter och 21 assistenter, jämte viss biträdespersonal.

Enligt departementschefens mening bör nu en ny etapp i uppbyggnaden av organisationen genomföras. Denna etapp bör, enligt de synpunkter som hittills anlagts på frågan, vara av ungefär samma storlek som de senast genomförda. Organisationen föreslås lämpligen böra tillföras 8 tjänstemän, varav 4 bör vara konsulenter och de övriga assistenter. Dessutom bör antalet biträden utökas med 4.

I Stockholms stad finns för närvarande två skyddskonsulentdistrikt, ett för äldre och ett för yngre klientel. Distriktet för äldre har för närvarande 1 konsulent och 5 assistenter. Av assistenterna är 1 sysselsatt med eftervård av utskrivna från säkerhetsanstalt, medan 2 assistenter sysslar med det övriga klientelet från området söder om Slussen och 2 från området norr om Slussen. För Stockholms och Uppsala län finns ett distrikt benämnt Upplands och Södertörns distrikt med 1 konsulent och 2 assistenter. Både med hänsyn till att brottsligheten i hög grad är en storstadsföreteelse och till att arbetsbördan i de nu angivna distrikten är betydande bör en uppdelning göras genom att 3 av de nya konsulenttjänsterna användes för Stockholms-

området. Det anses vara lämpligt att Stockholms distrikt för äldre uppdelas, varvid det närmast synes komma i fråga att liksom för det yngre klientelet inrätta ett särskilt distrikt för provutskrivna förvarade och att i övrigt uppdelas distriktet för äldre i två regionalt avgränsade delar. Likaså anses Upplands och Södertörns distrikt böra uppdelas i två delar: med hänsyn till arbetsbörda, kommunikationsförhållanden och övriga omständigheter en del i huvudsak söder om Stockholm och en del i huvudsak norr om staden. En uppdelning anses vidare vara påkallad av det vidsträckta Skåne—Blekinge distriktet. Detta omfattar Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län. En faktisk fördelning av ärenden har emellertid redan kommit till stånd på det sätt att Blekinge län och Kristianstads län med undantag av Norra Åsbo samt Södra Åsbo och Bjäre domsagor sysselsätter 1 assistent med placering i Kristianstad. Med dessa båda domsagor, Luggude samt Rönnebergs, Onsjö, och Harjagers domsagor ävensom städerna Hälsingborg och Landskrona sysselsättes 1 assistent i Hälsingborg, medan återstoden handhaves av den i Malmö stationerade personalen, 1 konsulent och 2 assistenter. Det naturliga i denna del av landet synes vara att inrätta 1 konsulenttjänst i Hälsingborg för de nordvästra delarna av Skåne som ett distrikt, medan återstoden av distriktet tills vidare får vara förenat till ett distrikt. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om sättet för nu angivna distriktsindelningar.

För närvarande bildar Gotland ett särskilt skyddskonsulentdistrikt med en mot arvode deltidsanställd konsulent i Visby. Det ringa antalet övervakningsfall har icke hittills gjort det motiverat med en heltidstjänst, medan å andra sidan Gotland icke lämpligen kunnat helt lyda under något distrikt på fastlandet. Denna anordning har dock varit förenad med olägenheter och bör lämpligen ändras på det sättet att en heltidsanställd tjänsteman anställs också på Gotland. En särskild motivering härför är den nyligen upprättade provisoriska fångvårdsanstalten i Lärbro som självfallet kommer att bereda denne tjänsteman ytterligare arbete. För uppgiften avses dock icke komma i fråga annat än en assistent. Den föreslagna anordningen innebär alltså att Gotland tillsvidare får upphöra såsom eget distrikt. Det anses lämpligen kunna höra under det för Södertörn avsedda distriktet. I övrigt bör den nu aktuella förstärkningen få ske genom att konsulenter i de mest arbetstyngda distrikten vid sin sida får assistenter. Fördelning av 3 nya assistenttjänster och de assistenttjänster som frigöres genom nyinrättade konsulenttjänster föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t. De nya konsulent- och assistenttjänsterna bör inrättas som extra ordinarie och placeras, de två konsulenterna i Stockholms distrikt i Ce 27, övriga konsulenter i Ce 25 och assistenterna i Ce 21.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anses de nuvarande konsulenttjänsterna i Borås och Luleå böra uppflyttas från Ca 25 till Ca 27.

I 1955 års huvudtitel föreslog departementschefen att inom organisationen skulle inrättas fasta tjänster för biträde med registrering och annat

skrivarbete. Denna ståndpunkt godkändes av riksdagen, som anvisade medel till 5 biträden. En fortsatt utbyggnad bör nu ske med 4 tjänster i Ce 11. Dessutom torde i stället för anvisade medel för skrivhjälp inrättas en befattnings som kanslibitråde i Ce 11. Slutligen bör — under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor — ett biträde för skriv- och kontorsgöromål uppflyttas till kanslibitråde i Ce 11.

Erfarenheterna av den psykiatriska rådgivning som främst skyddskonsulenterna i Stockholms distrikt haft möjlighet att utnyttja i arbetet har visat sig gynnsamma. För att i någon mån öka resurserna för sådan konsultation föreslås en uppräknings av anslaget med 2 000 kronor.

De i det föregående föreslagna åtgärderna medför en kostnadsökning av 192 500 kronor. På grund av automatiska utgiftsförändringar uppräknas anslaget slutligen med 31 800 kronor huvudsakligen med anledning av 1956 års lönehöjning.

Utskottet har i sitt utlåtande nr 14 tillstyrkt i förevarande sammanhang anmälda lönegradsuppflyttningar av tjänster.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att en ny etapp i uppbyggnaden av skyddskonsulentorganisationen nu bör genomföras. Den föreslagna storleken härav, innebärande en utökning av organisationen med fyra skyddskonsulenter, fyra assistenter samt fyra biträden, föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Under återopande härav får utskottet, som även i övrigt tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för skyddskonsulentorganisationen:

Personalförteckning

Tjänstemän å ordinarie stat

Befattning	Lönegrad
8 skyddskonsulenter	Ca 27
5 skyddskonsulenter	Ca 25
3 skyddsassistenter	Ca 21
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25	
3 skyddskonsulenter	Ce 27

Anm. 1: Befattningarna som ordinarie skyddskonsulenter i lönegraden Ca 27 är avsedda för två av skyddskonsulenterna i Stockholms distrikt samt i Upplands distrikt, Södermanlands—Östergötlands distrikt, Skåne—Blekinge distrikt, Västgöta-Dals distrikt, Norrbottens distrikt ävensom för en av skyddskonsulenterna i Göteborgs distrikt.

Anm. 2: Befattningarna som extra ordinarie skyddskonsulenter i lönegraden Ce 27 är avsedda för två av skyddskonsulenterna i Stockholms distrikt samt en av skyddskonsulenterna i Göteborgs distrikt.

b) fastställa avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	249 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	630 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	224 400
	Summa kronor 1 103 800

c) till *Skyddskonsulentorganisationen*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 103 800 kronor.

46:o) **Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 127 och 128), vilket innebär en höjning av anslaget med 69 200 kronor med hänsyn till den föreslagna utökningen av organisationen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 252 000 kronor.

47:o) **Övervakning av villkorligt dömda.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 128 och 129), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Övervakning av villkorligt dömda* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

48:o) **Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 129), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

49:o) **Kurser för övervakare, tillsynsmän och förundersökare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 129 och 130), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kurser för övervakare, tillsynsmän och förundersökare* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

50:o) **Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 130 och 131), vilket innebär en med 100 000 kronor ökad medelsanvisning med hänsyn till det ökade fångantalet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 500 000 kronor.

51:o) **Bidrag till svenska skyddsförbundet.** Kungl. Maj:t har (punkt 51, s. 131—133) föreslagit riksdagen att till Bidrag till svenska skyddsförbundet för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 255 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 185 000 kronor.

Departementschefen anför, att det under rådande förhållanden på bostadsmarknaden visat sig att den som frigives eller villkorligt utskrivs från fångvårdsanstalt möter särskilda svårigheter. En större del av dessa frigivna eller utskrivna har icke sin bostadsfråga löst eller måste söka bostad under mindre tillfredsställande förhållanden. Det är tydligt att detta kan medverka till återfall i brott, och frågan har därför mycket stor betydelse då det gäller att motarbeta brottsligheten. Det har uppdragits åt 1956 års eftervårdsutredning att närmare utreda hithörande frågor, och de undersökningar som erfordras härför pågår. Utredningen har emellertid ansett att åtgärder borde utan dröjsmål vidtagas för att på försök inrätta ett inackorderingshem i Göteborg för detta vårdklientel. Det är avsett att föreningen Skyddsvärnet i Göteborg skulle omhänderha detta hem och att Göteborgs stad med hänsyn till betydelsen också för de uppgifter, som det ankommer på kommunerna att bestrida, skulle bidra till verksamheten.

Innan frågorna om inrättande av inackorderingshem och statsbidrag till sådana hem blivit ytterligare utredda, är departementschefen icke beredd att taga någon principiell ståndpunkt till dessa frågor och kan därför icke nu tillstyrka, att såsom statskontoret anser, ett särskilt förslagsanslag uppföres för ändamålet. Då det emellertid är av stor betydelse för det av 1956 års eftervårdsutredning bedrivna arbetet att en viss försöksverksamhet på detta område kan komma i gång, anser departementschefen att medel bör ställas till förfogande för en sådan försöksverksamhet. Denna försöksverksamhet bör tills vidare begränsas till att avse budgetåret 1957/58. Det får ankomma på fångvårdsstyrelsen att meddela erforderliga föreskrifter för den nu avsedda verksamheten.

Med hänsyn till de ökade anspråk som ställes på skyddsföreningarna bland annat genom det ökade antalet frigivna från fångvårdsanstalterna och

även på grund av stigande prisnivå är det nödvändigt att uppräknat anslaget. Departementschefen anser sig dock icke, då utredning pågår på detta område, kunna tillstyrka den av fångvårdsstyrelsen begärda ökningen och anser den böra begränsas till 70 000 kronor. Vid fördelning av anslaget torde, på förslag av fångvårdsstyrelsen, få meddelas de föreskrifter som erfordras för att sådan försöksverksamhet, som nyss angivits, skall komma till stånd.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mogård* och fru *Sjöström-Bengtsson* (I: 168) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i Kungälv och fru *Johansson* (II: 234), har hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1957/58, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, höja anslaget till Bidrag till Svenska skyddsförbundet med 30 000 kronor samt att riksdagen måtte i form av särskilt anslag, om det finnes lämpligt ett reservationsanslag, anvisa ett belopp av 22 200 kronor såsom bidrag till verksamheten vid det inackorderingshem, varom preliminärt avtal slutits mellan 1956 års eftervårdsutredning och föreningen Skyddsvärnet i Göteborg.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen II: 234.

Utskottet delar departementschefens mening att viss försöksverksamhet med inackorderingshem för frivolva eller villkorligt utskrivna fångar om möjligt bör komma till stånd. Innan de närmare riktlinjerna för verksamheten blivit uppdragna bör, som departementschefen framhållit, något särskilt anslag icke uppföras för ändamålet.

Vad sedan angår beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag anser utskottet, att den av departementschefen förordade anslagshöjningen med 70 000 kronor bör förbehållas skyddsföreningarna med hänsyn till deras ansträngda ekonomi. Beträffande kostnaderna för den förordade inackorderingshemsverksamheten föreslår utskottet att dessa tills vidare får bestridas från fångvårdsanstalternas omkostnadsanslag. Storleken av ifrågavarande kostnader kan ännu icke bestämt angivas, men utskottet förutsätter att någon uppräknat av sistnämnda anslag icke skall visa sig erforderlig. Därest nämnda försöksverksamhet kommer i gång bör Kungl. Maj:t senare lämna riksdagen en redogörelse för vidtagna åtgärder samt uppgifter om med densamma förenade kostnader. Utöver vad som framgår av det nu anförda kan utskottet icke biträda yrkandet i förevarande motioner.

Under åberopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) i anledning av motionerna I: 168 och II: 234 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför;

b) till *Bidrag till svenska skyddsförbundet för budgetåret 1957/58* anvisa ett anslag av 255 000 kronor.

Diverse

52:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 52—54, s. 134) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond* 1 861 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* 1 047 000 kronor; samt

c) till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* 83 300 kronor.

53:o) **Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 135), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

54:o) **Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 135 och 136), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 3 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 kronor.

55:o) **Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 136), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

56:o) **Bidrag till Haagkonferensens för internationell privaträtt permanenta byrå.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 136), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Haagkonferensens för internationell privaträtt permanenta byrå* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 16 000 kronor.

57:o) **Bidrag till Nordisk årsbok.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 136), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Nordisk årsbok* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

58:o) **Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 137), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

59:o) **Bidrag till Tidskrift för kriminalvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 137), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Tidskrift för kriminalvård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 2 000 kronor.

60:o) **Uppgående av gränsen mot Finland m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 62, s. 137 och 138) föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att av medel från det å riksstaten för budgetåret 1956/57 uppförda reservationsanslaget Uppgående av gränsen mot Finland m. m. täcka kostnaderna för de förberedande åtgärder m. m., som kan erfordras för gränsuppgång mellan Sverige och Norge.

För budgetåret 1956/57 har under förevarande anslagsrubrik uppförts ett reservationsanslag av 113 000 kronor, avsett för täckande av kostnaderna för Sveriges vidkommande i fråga om översyn av riksgränsen mot Finland och provisorisk rönjning m. m. av riksgränsen mot Norge. Sistnämnda åtgärder, vilka för budgetåret 1956/57 betingat en kostnad av ungefär 9 000 kronor, har varit ett led i de förberedelser som kunde befinnas erforderliga i avvaktan på den allmänna gränsuppgång mellan Sverige och Norge, som enligt överenskommelse mellan svenska och norska regeringarna skall börja år 1959. Vissa ytterligare förberedande arbeten, närmast av teknisk natur, torde emellertid bli erforderliga även under budgetåret 1957/58. De härav föranledda kostnaderna föreslås få täckas av den reservation å förevarande anslag, som beräknas föreligga vid utgången av budgetåret 1956/57.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att av medel från det å riksstaten för budgetåret 1956/57 uppförda reser-

vationsanslaget Uppgående av gränsen mot Finland m. m. täcka kostnaderna för de förberedande åtgärder m. m., som kan erfordras för gränsuppgång mellan Sverige och Norge.

61:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 138) föreslagit riksdagen att till Kommittéer och utredningar genom sakkunniga för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 975 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 125 000 kronor.

På grund av ökade utgifter under anslaget — bland annat erfordras vissa förberedelsearbeten för en konferens i Stockholm för revision av Bernkonventionen — skulle detta behöva uppräknas med 30 000 kronor till 1 155 000 kronor.

Då emellertid under justitiedepartementets avlöningsanslag föreslagits att från och med budgetåret 1957/58 under sistnämnda anslag uppföres en särskild post å 180 000 kronor för ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft anser departementschefen, att förevarande anslag bör beräknas till 975 000 kronor.

Utskottet, som i det föregående (punkt 2) tillstyrkt att under justitiedepartementets avlöningsanslag uppföres en särskild post för ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 975 000 kronor.

62:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 138 och 139), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 5 000 kronor för utgifter i samband med utbyte av förvaltningstjänstemän mellan de nordiska länderna, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

63:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 139) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 kronor.

Stockholm den 22 februari 1957

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF KARLSSON

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Karl Andersson, Boman, Hesselbom, herrar Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Sundelin, Ragnar Persson, Thun, Sunne, Elfving, Ragnar Bergh, Rikard Svensson, Lodenius och Söderberg; samt

från andra kammaren: herrar Åkerström, Malmborg, Petterson i Degefors, Thapper, Rubbestad, Svensson i Alingsås, Gustafsson i Stockholm, Gustafsson i Skellefteå, Andreasson, fru Wallin, herrar Gerhard Nilsson i Gävle, Heckscher och fröken Liljedahl.

Reservationer

1) vid punkten 23 (Vattendomstolarna: Avlöningar)

a) av herrar *Karl Andersson, Ragnar Bergh* och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort i anledning av motionerna I: 22 och II: 20 förorda utredning om uppdelning av Norrbygdens vattendomstol och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 18, som börjar med »Beträffande det» och slutar med »därför motionerna», bort ha följande lydelse:

»Det i motionerna I: 22 och II: 20 framställda förslaget om en uppdelning av Norrbygdens vattendomstol ansluter sig till uttalanden i denna riktning i de remissyttranden som avgivits av vattenfallsstyrelsen, länsstyrelsen i Norrbottens län, Lantbruksförbundet och Norrländska vattenkraftsutredningen. De synpunkter som därvid framkommit synes utskottet böra närmare övervägas. Utskottet förordar att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär ytterligare utredning av frågan.»

dels ock nedannämnda moment i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 22 och II: 20 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört;»

b) av herrar *Ragnar Bergh, Gerhard Nilsson* i Gävle och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionen II: 161 om oförändrat dagarvode till vattenrättsnämndeman och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande, som på s. 18 börjar med »Mot departementschefens» och på s. 19 slutar med »följaktligen motionen», bort ha följande lydelse:

»Utskottet har i det föregående (punkt 20) tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag, att dagarvodet till häradsrätternas nämndemän höjes från 20 till 30 kronor eller till samma belopp som nu utgår till vattenrättsnämndemän. Såsom anförts i motionen II: 161 synes övertygande skäl icke kunna anföras för att sistnämnda nämndemän skall åtnjuta högre dagarvode än andra nämndemän vid de statliga domstolarna. Utskottet finner sig vid sådant för-

hållande icke kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag om höjning av dagarvodet till vattenrättsnämndemännen. Med anledning härav bör anslaget minskas med 10 000 kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag.»

dels ock nedannämnda moment i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»III. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 161

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vattendomstolarnas personalförteckning, vilka angivits av departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 3 januari 1957;

b) fastställa följande avlöningsstat för vattendomstolarna att tillämpas under budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	843 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	40 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	923 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	489 300

Summa kronor 2 296 500

c) till *Vattendomstolarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 296 500 kronor.»

c) av herrar *Hesselbom* och *Malmberg*.

2) vid *punkten 35* (Fångvårdsanstalterna: Avlöningar) av herrar *Ragnar Bergh*, *Gerhard Nilsson* i Gävle och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionen II: 160 om minskad medelsanvisning till övertidsersättningar och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 36, som börjar med »Vad här efter» och slutar med »därför motionen», bort ha följande lydelse:

»Utskottet har i tidigare sammanhang gjort uttalanden om önskvärdheten av att nedbringa kostnaderna för fångtransporter, som verkställes genom länsstyrelsernas försorg. Detta bör självfallet gälla även förpassningsresor, som utförs av fångvårdspersonal. Enligt utskottets mening bör det beträffande sistnämnda resor vara möjligt att genom olika åtgärder minska icke endast resekostnaderna utan även kostnaderna för övertidsersättningar. Utskottet anser följaktligen att det finns fog för yrkandet i motionen II: 160 om en nedräkning med 50 000 kronor av det av Kungl. Maj:t äskade anslaget.»

dels ock nedannämnda moment i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 160

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning under budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för fångvårdsanstalterna, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1957 anfört;

b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	7 952 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	561 000
3. Avlöningar till personal vid nya anstalter och förläggningar, <i>förslagsvis</i>	3 300 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	7 657 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 423 600
	Summa kronor 23 894 300

c) till *Fångvårdsanstalterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 23 894 300 kronor.»

3) vid *punkten 44* (Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport) av herrar *Ragnar Bergh*, *Gerhard Nilsson* i Gävle och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionen II: 359 om oförändrad medelsanvisning och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser det anmärkningsvärt att Kungl. Maj:t först i slutet av december 1956 vidtagit åtgärder för efterkommande av riksdagens uttalande om önskvärdheten av att nedbringa kostnaderna för ifrågavarande fångtransporter. Då det såsom motionären anfört torde vara möjligt att oavsett den pågående utredningen begränsa utgifterna, synes anledning i varje fall icke föreligga att nu höja anslaget. Utskottet förordar sålunda att anslaget uppföres med oförändrat belopp eller med 75 000 kronor mindre än Kungl. Maj:t föreslagit.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 359 till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.»